

tatis ligatus sit, fuit capax illius stipendij sibi acquirendi, & transferendi in alium; quamvis in vtroque contra votum pauperatis deliquerit, vt diximus num. 15. nec iniuriam irrogat danti pecunias, nec superiori religionis, cum illi non teneretur illas tradere, vt diximus num. 11. Et quamvis ibi dixerimus teneri reddere danti, id tamen est ex sola lege voti, quae non impedit translationem dominij in alterum. Si autem ille religiosus professus, aut coadiutor formatus sit, existimo alterum non posse tura conscientia recipere, quia acquirit ex huius tacita acceptatione, & donatione illi facta, vt diximus num. 15. At religiosi hi sunt incapaces dominij acquirendi, & transferendi in alterum. In omnibus autem his casibus, in quibus diximus alterum non posse tura conscientia id stipendium retinere, debet illud in alia sacra expendere, vel danti reddere.

- 21 Vtrum autem religiosi Societatis IESV possint facere sacra, ad quae aliqui ex voto tenentur, siue promiserint stipendium dare, siue non, diximus libro 4. huius tractatus. c. 11. n. 33.
- 22 In omnibus autem casibus, in quibus diximus posse religiosi Societatis IESV facere sacra, siue voto ab aliis promissa, siue debita ab herede, vel opere pio, vel capellano, nulla superioris licentia indigent, vt faciant ea sacra. Ratio est, quia integrum est illis, sacra quae supersunt factis illis ad quae religionis instituto obligantur, offerre pro quocumque, nulla superioris licentia petita.

23 Quarta difficultas est, an si quisquam ad Societatem admittatur aliquo factorum onere grauatus, quae omiserat, stipendio pro illis recepto, possit religiosus iam factus facere, & reliqui religiosi adiuuare ea sacra facientes? Et quidem si adhuc sit nouitius, nec votis ligatus, non dubitarem, quin possit, & teneatur ea sacra facere, cum adhuc nullum impedimentum habeat. Difficultas autem est, postquam votis ligatus est, siue nouitij, siue biennij, siue solemnibus P. N. Generalis Claudius Aquauia consilium de hac re respondit, hos eo factorum onere grauatos non esse admittendos in Societate, donec suae obligationi satisfecerint, nisi magnis dotibus praediti sint, & tunc si soluendo stipendium sint, clericis secularibus, vt faciant ea sacra, esse vtrique soluendum, quod si soluendo non sint, posse illos ea sacra facere, & inter ceteros Societatis religiosos eadem facienda distribui per superiores. Haec P. N. Generalis; & addo teneri hunc ea sacra facere, quia non potuit voto se obligare in prauidicium obligationis ex iustitia prius ortae, & credo teneri postponere Missas, quae ex nostri instituti obligatione sunt a nostris, quia illae omnes ad nullam culpam obligant, vt dicemus numero 30. & obligatio iustitiae praeposenda est, eo vel maxime, quod ille religiosus fuerit in mora obligationi huius iustitiae satisfaciendi.

24 Ex hac declaratione deducitur, integrum quoque esse nostris facere sacra, ad quae clerici privati stipendio iam recepto tenentur, quae ipsi clerici facere nequeunt, nec stipendium vt alij faciant, habent, eo quod plurima sint, & si quotidianum Missae stipendium non recipiant, carent victu. Constat, quia ea declaratio Patris N. Generalis non est dispensatio, cum ipse dispensare nequeat ne nostra sacra gratis omnino fiant; sed verè declarat censeri sacra gratis fieri, quando est moralis impossibilitas dandi stipendij, vt illa fiant, propter pauperatam obligati ad illam, nec illud stipendium receptum potest moraliter restitui.

25 Sed quid si religiosus Societatis IESV stipendia pro Missis faciendis recipit, & illa expendit, nec est soluendo, an possit illa sacra facere? Et quidem si cum adhuc esset nouitius, & nondum votis ligatus, recepit id stipendium, dicendum est profus idem quod diximus num. 23. de receptis ab iplo dum esset secularis. Quia cum tunc non ligetur vllis Societatis statutis, est perin-

de ac si esset secularis. Sed difficultas consistit, quando iam vota emiserat, siue tempore nouitatus, siue postea, & ideo ratione voti pauperatis tenetur ad sacra facienda. In quo euentu existimo nouitium illum teneri ea sacra facere. Quia iam non facit, vt stipendium nouum acquirat, sed vt satisfaciat obligationi ex iustitia contractae, cui aliter non est satisfaciendum: nam si bona haberet, ex quibus satisfaceret, teneatur illud stipendium reddere danti, aut alij sacerdoti facturo sacra. Et existimo hunc teneri ea sacra praefere aliis, ex religionis nostrae praescripto faciendis, ob rationem traditam numero 23. Potuit enim valide hanc obligationem in se suscipere, & prauidicium Societatis, quamuis illicitè contra vota fecerit, cum per illa nullum profusius Societas in eius voluntatem acquisierit. Si verò ea sacra recepit post vota biennij a se emissa, existimo quosque teneri ea facere, postquam tamen satisfecerit Missis ex nostrae religionis instituto a se faciendis, & posse ea sacra inter reliquos nostrae Societatis distribui. Ducor vt existimem illum posse, & posse inter nostros distribui, ex dictis num. 23. & 24. Quia non est nouum stipendium acquirere, sed liberari obligatione, qua moraliter est impossibile aliter liberari, & est sicut adiuuare clericum pauperem Missis oneratum. Vt autem teneatur, ducor, quia religiosus malè recipiens, & expendens pecunias alienas, tenetur lege iustitiae satisfaciendo eodem modo quo satisfaciendo fuerit, vt diximus supra. At hic potest ea sacra facere, quibus praeditae obligationi satisfaciatur; ergo tenetur. Ducor etiam ad sciendum has Missas postponendas esse iis, quae ex religionis praescripto faciendae sunt, quia cum per ea vota ius acquisierit Societas in eius religio. voluntatem, non potuit huic iuri contracto a se imo derogare.

CAPVT XXIX.

Qualiter regularis capax sit beneficij, aut pensionis, & qualiter beneficia vacant pensionisque extinguantur religionis professione.

SVM MARIVM.

- Quos quaestiones disputanda sint. n. 1.
- An beneficia vacant professione religionis? n. 2.
- An vacant nouitium, & quid de fructibus tunc perceptis faciendum; & an vacant votis biennij, aut coadiutorum formatorum in Societate IESV remissive. n. 3.
- An vacant beneficia ingredientis religionem, vt sit illius conuersus? n. 4.
- An vacant beneficia professione equitum militarium? n. 5.
- Quis dispensare valeat cum religioso, vt retineat beneficium, quod ante professionem habebat? n. 6.
- An si dispensetur cum religioso, vt obtineat beneficium aliquod, possit obtinere, si sibi conferatur beneficium antea a se possessum, quod ratione professionis vacaret; vel si esset eius generis, vt possit sibi post professionem sine dispensatione conferri, possit absque dispensatione illud sibi collatum acceptare? n. 7.
- An pensiones extinguantur professione, sicut & beneficia? numero 8.
- Quid si professio sit equitum militarium? n. 9.
- Quid de votis biennij, aut coadiutorum formatorum Societatis IESV? n. 10.
- Post numerum 10. inuenies alia disputanda summaris.

Sextiplex est quaestio disputanda. Prima. An beneficia antea habita vacant, pensionisque extinguantur professione? Secunda. Quando dicatur beneficium regulare, & quando seculare. Tertia. An religiosus sit incapax vtriusque beneficij, siue id sit simplex, siue curatum, siue Episcopatum, aliave dignitas, & quid

quid de pensione? Quarta. Qui comprehendantur nomine religiosorum in hac prohibitione. Quinta. An beneficium, vel pensio semel religioso collata possint illi per suum superiorem auferri? Vltima: An beneficium seculare possit per Episcopum vniuersi loco religiosi, & illius iam vniuersi sit capax regularis?

1. **QVAESTIO prima.** An beneficia antea habita vacant, pensionisque extinguantur professione? Certum est quocumque beneficia antea habita vacare professione religionis tacita, vel ex pressa. Constat ex cap. beneficium de regularib. in 6. vbi deciditur, beneficia ingredientis religionem conferenda non esse ante professionem tacitam, vel expressam. Ergo a contrario sensu possunt conferri statim, ac nouitius profiteretur. Huius autem vacationis duplicem assignat rationem Staphyleus de literis gratiae. n. de variis modis vacationis, in sexto vacationis modo. num. 1. & dupli sequens. Prior est, quod beneficium dicatur proprium habentis illud, ab illoque possideri. cap. si tibi absentis, de praebendis. in 6. at religiosus non possidere, nilque proprii tamen habere potest. Posterior, quod per professionem moriatur mundo: quare sicut morte naturali vacant beneficia, ita etiam hac morte ciuili. Sed prior ratio minime placet, quia non est opus habere verum beneficij dominium: possessionem autem, & titulum ex superioris legitima licentia habere, non repugnat pauperatis voto. Quare melior est posterior ratio, cui tanquam congruenti innitur decisio textus hanc vacationem inducentis.

2. Hinc fit, beneficia minime vacare nouitiatu, vt late diximus supra, vbi etiam diximus quid de fructibus nouitatus tempore perceptis faciendum, & an vacant per vota biennij, aut coadiutorum formatorum in Societate IESV.

3. Secundo fit, ingredientis monasterium, non vt fiat religiosus, sed solum monasterij conuersus, non vacare beneficia, sed ea ab illo retineri, donec mutato animo verè profiteatur; quia interim non est verus religiosus, nec mundo mortuus. Sic Staphyleus eodem 6. vacationis modo. num. 15.

4. Tercio fit, nec beneficia vacare professione equitum militarium D. Iacobi, Calatravae, & Alcantarae, quos vulgò Commendatores appellamus, & similia, qui non solemnem professionem emittunt. Quia non modica inter Doctores controuersia est, an hi sint verè religiosi, vt diximus lib. 4. cap. 16. num. 11. tu etiam, quia etiam sint verè religiosi, non emittunt vota solemnia, per quae incapaces reddantur. Atque ideo num. 35. probabo eos esse capaces beneficij secularis acquirendi, secus autem dicerem de equitibus militaribus D. Ioannis, quippe cum illi solemnem professionem emittant, est consequenter dicendum, eorum professione beneficia vacare.

5. Quod si quaeras, quis dispensare valeat cum religioso, vt retineat id beneficium; Staphyleus in eo 6. vacationis modo. à num. 5. vsque ad 13. late disputata in eam partem inclinat, vt possit Episcopus dispensare. Ducitur, quia potest Episcopus dispensare, vt regularis licentia Abbatis praemissa acquirat quocumque beneficium seculare, dummodo concurrat necessitas, vel vtilitas Ecclesiae: ergo à fortiori, vt retineat, cum multo difficilius sit de nouo acquirere, quam acquisita retinere; multa enim retineri valent, non autem acquiri, vt constat ex c. 1. & toto tit. de corpore vitiato. Ceterum hanc sententiam de solo beneficio curato admitto, cuius acquirendi dicemus esse capax religiosum num. 35. & num. 37. At cum beneficij simplicis acquirendi sit incapax, nisi ex Pontificia dispensatione, vt dicemus num. 75. ita & illius retinendi. Quod etiam constat, quia minus repugnat religioso pensio, quam beneficium simplex, siquidem pensio est ius ad solam quandam partem reddendum beneficij, nec cogit religiosum exire claustrum, sicut cogit beneficium. Et tamen num. 8. pro-

babimus indigere professum dispensatione Pontificia ad retinendam pensionem: immo, vt dicemus n. sequenti, si sit beneficium curatum, potest denno sibi conferri post professionem absque dispensatione aliqua.

Hinc deducitur, non esse approbandum, quod tradunt Flaminius de resignatione beneficiorum lib. 3. quest. 13. num. penult. & Maiolus lib. 3. de regularitate. cap. 6. num. 2. nempe dispensationem Pontificiam a professo obtentam acquirendi alicuius beneficij secularis, non extendi ad beneficium antea habitum, quod per eius professionem vacabat, nisi id specialiter in dispensatione exprimat. Ducuntur, quod vltra generalem prohibitionem, qua religiosi interdicitur habere beneficium seculare, extat specialis redeundi ad habitum beneficium ante professionem, cap. post translationem, de renunciatione, & refertur pro se Innocentium, Ho stiensem, & Abbatem ibidem. num. 22. Sed hoc approbandum minime est, quippe nec textus, nec Doctores illi id probant; ille enim textus dicitur esse ad explicandum Concilium generale Constantinopolitanum, quod interdixerat dimittenti Episcopatum gratia transeundi ad religionem, ad dignitatem ita dimissam redire post professionem. Explicatque is textus id intelligi, quando ob crimen aliquod gratia agenda poenitentiae, ea dignitas dimissa est; secus si ob alias causas. Et ideo Innocentius ibi. num. 3. Hostienis num. 7. Ioannes Andreas num. 9. asserunt eam prohibitionem non extendi ad alia beneficia Episcopatu inferiora, quod haec ob religionis ingressum dimittere liceat, non autè Episcopatum. Abbas autem ibi. num. 22. tantum dicit transeuntem ab Episcopatu ad religionem, non posse post professionem assumi etiam ad alias inferiores dignitates, eo quod praesumatur crimen. Quare cum nec textus, nec Doctores faveant praedictae sententiae, immo oppositum dicant, nec alicubi reperitur specialis illa prohibitio redeundi ad beneficium antea habitum; sed sola generalis acquirendi beneficij secularis, non est cur dispensatio ad acquirendum beneficium seculare non extendatur ad illud. Immo si esse beneficium curatum, cum ad acquirenda beneficia curata non opus sit dispensatione, vt probauimus supra, consequenter dicendum est, absque dispensatione aliqua posse idem beneficium eidem religioso post professionem conferri, quia nulla extat prohibitio, vt diximus.

Tandem dubitatur, an pensiones extinguantur professione. Rebuffus de pacifico professoribus. num. 137. vers. vltima conclusio, quamuis initio dixisset pensionem extingui possessione, sicut morte naturali; at postea dicit non extingui, sed monasterium gaudere illa, dum monachus ille naturaliter vixerit, sicut nec vilius fructus antea à monacho habitus extinguitur professione. Sed Gygas de pensionibus. quest. 57. à num. 5. vsque ad 7. docet extingui pensionem, liberumque manere beneficium illa grauarum ab onere illius retineatur, nisi Romanus Pontifex dispense, vt ea pensio foueatur. Idem supponit Paulus Amilius in decis. Rota Romana. part. 1. decisio 223. num. 1. vbi ait posse monachum ex dispensatione retinere pensionem: idque probat Gygas duplici ratione. Prior est, quia dum cap. beneficium de regularib. in 6. dicitur beneficia vacare per professionem, beneficium accipitur largè, vt diximus supra. At late sumpto beneficij vocabulo, venit nomine illius pensio, vt late probat idem Gygas eodem tractatu. quest. 28. à num. 11. & Monachus conf. 159. num. 22. vol. 2. vbi alios refert. Posterior autem est, quia beneficia vacant per contractum matrimonij, quasi assumpto statu incompatibili. Et hac sententia est verissima in iis casibus, in quibus pensiones extinguuntur per contractum matrimonij, quod explicuimus lib. 7. de matrimonio. dist. 44. à num. 2. vsque ad 7. nempe, quando pensiones collatae sunt titulo clericali, vt loco beneficij, quod, vel cuius ius ad rem quae resignauit, quamuis nullo spirituali onere adiecto sint constituta.

ac si pensio concedatur laico pro re in defensione Ecclesie vtiliter gesta, vel gerenda, vel etiam clerico in minoribus, vel in factis constituto, pro ministerio in re temporalibus, vel ex tenore literarum assignationis pensionis apparet, mentem Pontificis esse, pensionem illam durare toto vitæ pensionarij tempore, etiam si in posterum vel laicus se haberet: sicut huiusmodi pensio etiam non extinguitur per contractum matrimonij, vt ibidem probauimus, ita nec per professionem religionis; quia multo magis repugnat status matrimonij pensioni, quam professio. In iis autem casibus, in quibus non extinguitur pensiones, succedit monasterij succedendi incapax in cas, dum monachus naturaliter viuat. Si autem sit succedendi incapax, vt religio Minorum, adhuc existimo pensiones has non extingui, sed pertinere, dum monachus ille viuat, ad heredes ab ipso institutos: & nullis institutis, ad heredes ab intestato, ad quos pertinent reliqua illius bona. Ducor, quod huiusmodi pensiones sunt quasi census ad vitam illius concessi in stipendium rei illius temporalis gestæ: at census ad vitam alicuius constituti non cessant professione in ordine capaci, sed flos morte naturali.

9 Sicut autem num. 5. diximus vacare beneficia professione equitum militarium D. Ioannis, non autem equitum aliorum ordinum; sic pensiones sola professione equitum D. Ioannis extinguitur in his casibus, in quibus extinguitur professione aliorum ordinum.

10 Per vota autem biennij Societatis I. & S. V. nullæ pensiones extinguntur, sed durant, donec religiosus ille vel professionem solemnem, vel votum coadiutorum formatorem emittat, per quæ redditur incapax cuiuscuque iuris acquirendi, aut retinendi, quod non contingit in votis biennij. Constat, quia nec illis biennij votis vacant beneficia, vt probauimus cap. 27. num. 3. 2. & quamuis ibi dixerimus iuberi hunc religiosum resignare ea beneficia ante vota biennij; at de pensionibus nulla fit ibi mentio. Et ita praxis Societatis hodie habet, vt retineant prædicti religiosi pensionem vsque ad solemnem professionem, vel vota coadiutorum formatorem; at de illa iuxta superiorum præscriptum, & non aliter disponant, quia Societas I. & S. non succedit in bona suorum religiosorum.

SVMARIVM.

- Omnia beneficia presumuntur secularia. n. 11.
- Dicens beneficium esse regulare, incumbit onus id probandi. num. 12.
- Non dicitur beneficium regulare eo quod spectet ad collationem, vel præsentationem regularium, vel sit vniuersum religioni. num. 13.
- Beneficium regulare dicitur, quando in eius fundatione actum est, vt per regulares administraretur. n. 14.
- Item, quando legitime præscriptum est, vt per regulares administraretur, sicut seculare, quando per seculares. n. 15.
- Quanti temporis præscriptio requiratur, vt beneficium seculare transeat in regulare. n. 16.
- Quid vt regulare transeat in seculare. n. 17.
- An quando non tractatur de mutanda beneficii natura, sed de eius usu, an sit seculare, an regulare, exigatur tanti temporis præscriptio? n. 18.
- An præscriptio hoc titulum exigat? n. 19.
- An præscribatur titulus beneficii, an sola status eius mutatio? num. 20.
- An exigatur ad hanc præscriptionem, vt possidens sit institutus in eo beneficio? n. 21.
- An exigatur, vt sit institutus tanquam rector, an potius sufficiat, si tanquam vicarius, aut clericus conductus? numero 22.
- An exigatur, vt sit institutus tanquam regularis, & vt gubernet more regularis, & an institutus in parochiali beneficio seculari faciat transire in regulare hac præscriptione? n. 23.

Quid si ex dispensatione concedatur regulare beneficium seculari, aut e contra, an possessione quadragenaria fiat regulare, vel seculare? n. 24.

An desideretur vt conferens habeat animam mutandi status illius beneficii? n. 25.

An desideretur bona fides in possidentem? n. 26.

An capelle fundate in monasterio præsumantur regulares? num. 27.

Post numerum 27 inuenies alia summaria.

QUESTIO secunda. Quando dicitur beneficium regulare, & quando seculare. Hac in re præmittendum est, omnia beneficia præsumi esse ex sua institutione secularia, vt optime docent Francus c. cum de beneficio. n. 5. vers. si vero Papæ de præbendis. in 6. & ibi Dominicus n. 10. Probus additio ad Monach. lib. num. 5. Milis in suo reposito. verb. beneficium. num. 9. vers. beneficia omnia. Rebuffus praxi beneficiorum, in proximo. tit. quousque sit beneficium. num. 3. Ludouicus Gomez tract. expectatiuarum. num. 106. Staphyleus de literis gratiæ, in forma expectatiuarum. forma 10. num. 2. Thomas Zerola praxi Episcop. 2. part. verb. beneficium. vers. 19. Hojeda de incompatib. benefic. in præf. num. 6. Malcard de probat. cap. 172. a. num. 1. Gonzalez in reg. 8. Cancel. gloss. 7. num. 2.

Ex quo fit, vt dicenti beneficium esse regulare, incumbat onus id probandi, cum iuris præsumptio ei aduerferet. Sic docent Rebuffus num. 4. & Milis allegati n. præcedenti.

Nec satis est ad hoc, quod beneficium regulare dicatur, quod ad regularium collationem, vel presentationem spectet: quia beneficia secularia vtunque ius possunt præscriptione, aut alio titulo acquirere; & potest etiã contingere, vt neutrius ius in regularia habeant. Et sic docent Felinus cap. in nostra. corollar. 40. num. 44. notab. 7. de rescriptis. Selua beneficiorum 3. p. 9. n. 129. Nec satis etiam est, vt sit regulare, quod sit vniuersum religioni, nisi per literas vniuersis, vel consuetudinem præscriptam factum sit regulare. Sic Nauarr. lib. 3. cons. in 2. editione. tit. de statu monachorum. cons. 11. num. 4. Thomas Zerola praxi Episcop. 2. p. verb. beneficium. dubio 12. Gonzalez in reg. 8. Cancel. gloss. 8. n. 37.

Bifarium ergo contingit beneficium esse regulare. 14. Priori modo, quando in eius fundatione statutum est id per regulares administrandum, vt docent allegato Lapo Dominicus d. e. cum de beneficio. n. 9. & ibi Francus n. 9. vers. 2. intellige. Rebuffus praxi beneficiorum in proximo. tit. quousque sit beneficium. num. 5. & in concord. tit. de collationibus. §. volumus. verb. regularia. Hojeda de incompatibilitate beneficiorum. p. 1. e. vltimo. n. 9. Azor tom. 2. in ius. moralium. lib. 3. cap. 26. q. 1. & omnes. Hoc autem statutum non potest per Abbatem fieri, sed per Episcopum, nisi Abbas ille iurisdictione quasi Episcopali præditus sit; vt bene tradunt Lopus, Dominicus, & Francus ibidem.

Posteriori modo dicitur beneficium regulare, quod 15. tempore ad legitimam præscriptionem sufficientem ab vno, vel pluribus regularibus institutis in eo rectoribus pacifice, & continuo gubernatum est, etiam si antea, vel post seculares quandoque in eodem ministrauerint: sed seculare dicitur id quod iuxta eundem modum per seculares gubernatum est, vt vtunque expressè decidit c. cum de beneficio. de præbendis. in 6. Dum autem dicitur huius præscriptioni non obstat etiam antea, vel post religiosi, aut seculares in eo beneficio ministrant; intellige quando ante inceptam præscriptionem: nam si post inceptam id contigerit, interitum perit vtique præscriptio. Textus enim petit tempus continuu ibi, continuo, & pacifice, sicut Glossa ibidem verb. ante. & dum dixit textus, vel post, intelligitur, dum tamen administratio illa post completam præscriptionem non durat alio quadragenario tempore, quippe administratio præcedentis temporis extinguitur præscriptione illa quadragenaria sequenti: ad ministratio autem prædictam præscriptione subsequens, non

non aufert ius ex ea præscriptione acquisitum, nisi tanti temporis sit, quantum satis est ad nouam aliam præscriptionem inducendam. Sic Glossa ibidem. verb. post. & ibi Francus n. 6. Felinus c. in nostra. corolla. 40. n. 41. paulo post princip. de rescriptis. Selua beneficiorum 3. p. 9. n. 123.

16 Quare lex desideratur conditiones, vt beneficium propriam naturam mutans fiat ex seculari regulare, vel ex regulari seculare. Prima est, vt tempore ad legitimam præscriptionem ad iure petito administratum sit id beneficium per seculares, vt fiat seculare, vel per regulares, vt fiat regulare. Hoc autem tempus, quado beneficium seculare debet transire in regulare, dicitur omnes esse quadragenarium, quia præscriptio legitima aduersus Ecclesiam est regulariter quadragenaria; vt expressè habetur c. ad aures. & c. de quartæ de præscriptionibus. Et ideo Ancharam cons. 126. per totum probat Ecclesiam probari non curatam fit spatio quadragenario tanquam non curata collata sit, & docent Glossa c. cum de beneficio. verb. iuxta modum. de præbendis. in 6. Felinus c. in nostra. coroll. 40. n. 43. notab. 4. de rescriptis. Rebuffus in concord. tit. de collationibus. §. volumus. verb. regularia. in 4. requisito. Selua beneficiorum 3. p. 9. n. 127. Hojeda de incompatib. beneficiorum. p. 1. e. vltimo. n. 92. Staphyleus de literis gratiæ, vbi de formis expectatiuarum, in forma 8. n. 4. Ludouicus Gomez in tract. expectatiuarum. num. 68. Milis in reposito. verb. beneficium. n. 9. vers. beneficia omnia. Azor 2. tom. in ius. moralium. lib. 3. cap. 26. q. 3. Manuel qq. reg. tom. 1. quest. 3. art. 1. Gonzales in reg. 8. Cancel. glossa 7. n. 8.

17 Sed difficultas est, an eadem quadragenaria præscriptio desideretur, vt beneficium regulare transeat in seculare? Quiddam enim censent satis esse decennalem præscriptionem. Ducuntur, quod cum omnia beneficia iure cumini præsumantur secularia, vt diximus n. 11. consuetudo restituit beneficia ad primæuum suu statum, satis est si decennalis sit, vt potest quæ iuri cõmuni cõsonat. Sic tenuit maior pars auditorum Rotæ, vt habetur in decisibus Rotæ, sub titulo de præbendis. in antiquis decisione 31. n. 1. in nouis decisione 2. n. 1. vbi id limitatur, nisi ex aduerbo probaretur id beneficiu antea fuisse gubernatum per regulares quadraginta annis, vel sic fuisse in sua primæua institutione fundatum. Quia in priori casu illa prior præscriptio quadragenaria non tollitur, nisi alia quadragenaria præscriptio, vt notatur de beneficio. de excessibus Prælatorum. in posteriori autè id beneficium est ex primæua institutione regulare. Alij censent ad hæc quoque mutationem exigi præscriptionem quadragenariam, quia textus de c. cum de beneficio, loquitur eodè prorsus modo de præscriptione in vtroque euentu, petens præscriptionem legitimam, immo prius loquitur est de beneficio seculari, dicens exigi, vt seculare sit, fuisse administratum per seculares tempore sufficienti ad legitimam præscribendum; & postea descendens ad explicandum quando sit regulare, sic ait: Prius autem, qui per religiosos iuxta modum præmissum est solius gubernari. Ergo si in priori parte intellexit textus de præscriptione decennali, in posteriori quoque de eadè intellexit, vel in vtraque de quadragenaria: quippe id sonat ea verba, iuxta modum præmissum atque ita docent Glossa ibi verb. legitima. Felinus, Selua beneficiorum. Hojeda, Azor n. præcedenti allegati, Cardinalis Clem. vnic. in princip. n. 18. q. 19. de suppl. neglig. Prælat. Gonzalez ea glossa 7. n. 36. Alij cõcordant vtraque sententiam, vt hæc posterior sit vera regulariter: prior autem quando in fauorem insigniorum aliquo gradu concessa est prouiso beneficii secularis; tunc enim sufficit præscriptio decennalis, vt censetur seculare. Sic Rebuffus. Ludouicus Gomez n. 105. Staphyleus n. 3. vbi eos allegauit n. præcedenti. Sed mihi placet omnino decennalis sententia, vt eadem quadragenaria præscriptio ad vtraque mutationem exigatur: nec video sufficientem prædictæ restrictionis fundamentum.

18 Sed dicta duplici n. præcedenti intelliguntur, quado probaretur beneficium esse regulare, aut e contra seculare; Summa Tru. Sanchez pars 1. l. 1.

secus autè si contraria qualitas non probaretur, quippe tunc sufficit fuisse beneficium illud vltimo loco per seculare possessum, vt seculari debeat, vel per regulare, vt regulari; quia cum tunc non probetur mutatio naturæ beneficii, neque illius qualitas, sed vna attenditur vltimus beneficii status. Sic docet etiam decisio Rotæ, & alius Felinus, Selua beneficiorum ibi. hoc habere veru, est præfens vltus non duraret decennio, & ideo alteri incumbere probare contrariu statum præscriptum. Adiditque vtique id fallere, vbi probaretur alius status præcedens, vel sequens denotans beneficium esse regulare: quia etiam ille non esset quadragenarius, debet præfens esse quadraginta annorum, nisi probetur olim ab initio fuisse seculare, & hodie etiam dicitur esse tale, licet interuenit mutatio regularis naturæ non præscriptæ quadraginta annis, tunc enim satis est probare præsentem statum secularem sola præscriptione quadragenaria: quod si ille medius status regularis non compleuisset præscriptionem quadragenariam, dicitur non recedendum ab eo per præsentem statum non similem.

Quod si petas, an præscriptio hæc legitima exigat 19 quoque titulum, sic distinguendum est. Si præscribitur secularis beneficiorum status, nõ exigitur titulus, quod præscriptio hæc sit iuri communi conformis, quo attentio (vt diximus n. 11.) præsumuntur omnia beneficia. Si verò præscribitur status regularis, est opus titulo, aut præscriptione repositi immemorialis, si agatur de diocesani præiudicio: si autè de sola impetrantis id beneficium tanquam seculare expulsiõne tractetur, satis est præscriptio quadragenaria absque titulo. Sic tradunt Dominicus eodem cap. cum de beneficio. n. 10. & ibi Ancharam n. 1. notab. 4. Francus n. 9.

Dum autem dicitur præscribi beneficium, non est 20 intelligendum de ipso beneficii titulo; is enim præscriptio non acquiritur, sed solus beneficii status, vt ex regulari transeat in seculare, vel e contra. Sic Felinus c. in nostra. coroll. 40. n. 44. notab. 6. de rescriptis. Selua beneficiorum 3. p. 9. n. 129.

Secunda conditio petita ad hanc præscriptionem 21 est, vt possidentis id beneficium sint in eo instituti; si enim de facto absque vlla institutione possiderent, non haberet locum hic transitus. Constat ex d. cum de beneficio. ibi. Quod tanto tempore ab vno, vel pluribus institutis in eo rectoribus. & docent Glossa ibi verb. institutus. Dominicus n. 7. Rebuffus in concord. tit. de collationibus. §. volumus. verb. regularia, in primo requisito. Hojeda de incompatibilitate beneficiorum. p. 1. e. vltimo. num. 92. Accipitur autem largè institutio pro collatione, aut alia prouisione, vt bene docent Rebuffus, & Hojeda ibidem.

Tertia conditio est, vt sint in eo beneficij instituti 22 rectores, vt constat ex verbis textus c. cum de beneficio allegatis n. præcedenti. Quare non sufficeret, si non vt rectores, sed tanquam vicarij, vel conductiij clerici administrarent. Sic Glossa eo cap. cum de beneficio. verb. institutus, & ibi Dominicus n. 7. Francus n. 3. vers. in institutus, & ibi Dominicus n. 7. Francus n. 9. vers. 2. intellige.

Quarta conditio est, quod transeat beneficium in re- 23 gulare, vt administretur a regularibus tanquam regulare: secus si gubernetur tanquam seculare, & instat secularium clericorum, vt si regularis præficiatur Ecclesie curatæ seculari, prout de iure eum præfici posse dicemus n. 35. non transibit in regularem administrationem quadragenaria; quia præficerit illi nõ vt regularis, sed instat cuiuslibet clerici secularis. Atque ita docent Federicus cuiuslibet clerici secularis. Atque ita docent Federicus post cons. 136. in quadam repugnatione cuiusdam consulentis. n. 4. Lopus, & Ioannes de Lignano, quos referunt, & sequuntur Ancharam c. cum de beneficio. fin. de præbendis. in 6. & ibi Dominicus n. 9. Francus n. 9. vers. 2. intellige. Felinus c. in nostra. coroll. 40. n. 41. notab. 2. de rescriptis. Selua beneficiorum 3. p. 9. n. 127.

Ex quo deducitur, non præscribi statum beneficii, vt 24 fiat regulare, quado seculare regulari cõfertur ex dispensatione, nec etiã vt sit seculare, quado regulare cõfertur

seculari ex dispensatione, et si possideat spatium quadragenarium, quia cum specialiter indulto ea possessio sit, non iuratur praerogationem. Praeterea, quia non conferuntur eis ea beneficia, ut iure tibi habeant, sed potius iure administrationis, & commendae. Praeterea, quia non conferuntur animo mutandi status beneficiorum, quod exigitur dicimus n. sequenti. Sic Rebuffus praxi beneficiorum, in prooimio. in quatuorplex sit beneficium n. 4. & in concordat. tit. de collationibus. §. volumus. & verb. regularia, in 4. requisito. Hojeda de incompatib. benefic. p. 1. c. ultimo. n. 92. Azor tom. 2. institut. moral. lib. 3. c. 26. q. 3.

25 Quinta conditio est, ut conferens animo, & intentione beneficium conferat, ut velit imprimere illi statum beneficium, quae exprimitur, & ideo in collatione debet dicere regulari, confero tibi beneficium seculare, & seculari, confero tibi regulare. Atque ita docet Felinus c. in nostra. e. vol. 40. n. 41. in ab. 1. de rescriptis. Solutio beneficiorum 3. p. 9. n. 125. Rebuffus in eo 4. requisito, & Hojeda allegati n. precedenti.

26 Ultima conditio est, ut id beneficium regulare possideatur bona fide a seculari, & seculare a regulari, quia possessor male fidei nullo tempore praeribit c. vigilans de prescrip. in 6. regul. possessor de regulis iuris in 6. Sic tradit Dominicus c. cum de benefic. n. 5. & 9. de praebendis, in 6. & ibi Fracus n. 3. fin. & n. 9. Rebuffus in concordat. eo verb. regularia, in 2. requisito. Hojeda eodem n. 92.

27 Tandem si capellae sint fundatae in monasterio, praesumuntur regularia beneficia, nisi per regularia teneri solite sint. Sic Rebuffus praxi beneficiorum prooimio. in quatuorplex sit beneficium n. 6.

SVMARIUM.

Beneficium regulare an possit dari seculari, aut nouitio, vel volenti ingredi in religionem? n. 28.

An regulare cuius ordinis possit dari regulari alterius ordinis, aut eiusdem ordinis, sed alterius monasterij, & acceptans maneat inhabilis, ut alias et conferatur? an possit in hoc legatus Pontificis dispensare? n. 29.

An Pontifex solat concedere regularibus gratiam ad beneficium alterius ordinis assequendum absque translatione? n. 30.

An possint ex licentia suorum Praetorum permutare beneficia regulares diversorum ordinum? n. 31.

An regulares nouitij sint capaces Episcopatum? n. 32.

Quid de aliis praetoribus inferioribus? n. 33.

An regulares sint capaces beneficii secularis curati? referuntur quadam sententia n. 34.

Explicatur sententia auctoritatis, & soluitur contraria n. 35.

Quid si specialiter in constitutionibus interdicitur, ut in religione Societas Iessu? n. 36.

An religiosi mendicantes capaces sint beneficii curati? n. 37.

Quid de his transmissio ad non mendicantes, vel de quibusvis religiosi ad aliam religionem licite translantur? n. 38.

An exigatur ad hoc necessitas Ecclesiae? n. 39.

An exigatur regulariter illi apud esse praedicti officio? n. 40.

Quid si illa Ecclesia non sit curata acta, sed habitus? n. 41.

Quid si est consuetudo quadragenaria, ut regatur per seculares? n. 42.

Quid si monasterium in loco illo populum subiectum habeat? & explicatur c. de capellis monachorum n. 43.

An ad electionem religiosi mendicantis ad praetoriam exigatur concursus omnium eligentium sententia, siue vna, siue plures electiones fiant: ad electionem vero aliorum religiosorum sufficiat maior pars? n. 44.

An compatiada sint voces illorum, qui sunt excommunicati, suspensivi, vel irregulares, aut ea vice privati iure eligendi, aut nunquam vocem in electione habere, quia sunt nouitij, aut non habent ordinem, aut eorum peccata ad electionem, aut eorum qui sunt absentes, aut iuri eligendi renunciant? n. 45. & 46. & explicatur ibi Clem. quod circa de elect.

An hoc intelligatur de sola passiva religiosorum electione, an etiam de activa? n. 47.

Quid si religiosus ille erat in parochia, aut Episcopus an sit iure ad praetoriam promouetur seruanda sint praedicta? n. 48.

An praedicta sint quoque seruanda quando religiosus eligitur in Praetorem sui ordinis, an in solis praetoribus extra illud? n. 49.

Quid si non eligatur ad praetoriam, sed ad beneficium simplex, ut canonicatum, aut aliud officium? n. 50.

An haec quoque locum habeat in presentatione regularium ad praetoriam? n. 51.

An electio mendicantis in discordia facta conualescat concordantibus postea electoribus, & quid si prius facta in concordia, postea discordantibus? n. 52.

An opus sit electionem in concordia fieri, quando mendicans est legitime translatus ad non mendicantes? n. 53.

Quid si electio fiat non mendicans a dimidia parte, vel fiat a minori, sed a maiori, & an referat siue diuersa electiones fiant diuerso concilio siue vnicuique? n. 54.

Quando dicatur presentatio fieri in discordia, & quando non a minori parte, ut vel sit valeat, siue plures patroni presentent iure collegio, siue iure singulari. n. 55.

An in electione regularis ad Ecclesiam parochialem habeant locum beneficii dicitur, & nomine Praetoris qui veniat? n. 56.

An exigatur licentia superioris, ut monachus acceptare possit quancumque praetoriam, aut beneficium, et si illud impetrat a Pontifice, & possit absque licentia procuratorem constituere ad impetrandum a Pontifice? n. 57.

Quid ad acceptandum summum Pontificatum? n. 58.

An sufficiat licentia Generalis ad acceptandum beneficium, si quod ipse religioso confiteretur, vel ad id presentetur? n. 59.

Quid si licentia sit ad tale beneficium, quando vacari, vel electum fuerit? n. 60.

Quid si iam electus erat, & nesciebat Praetorem? n. 61.

An si cum praedicta licentia irrita consentiat religiosus, incurrit poenam statuta contra consentientem electioni absque superioris licentia? n. 62.

An si semel religiosus consentit sua electioni absque licentia, conualescat ea electio, si postea licentia obtineatur? n. 63.

An ex legitima licentia promotus ad parochiam, vel praetoriam, indigeat noua licentia, ut ad aliam promouatur? n. 64.

Quis superior possit concedere consentienti licentiam regularibus? n. 65.

An desideretur simul Episcopi licentia, & illius sit visitare, & approbare? n. 66.

Quis superior possit in Societate Iessu eam concedere? n. 67.

An si superior denegat licentiam si copellendus eam dare? n. 68.

Quis superior compellat, & dabit licentiam? n. 69.

An possit superior absque consensu regularis acceptare electionem, aut illi renunciare, aut subditis renunciare absque consensu superioris? n. 70.

An superior possit cogere illum ad acceptandum? remissio n. 71.

An religiosus sui capax dignitatis in Ecclesia collegialis referatur quadam sententia. n. 72.

Sententia auctoritatis. n. 73.

An sit capax canonicatus in Ecclesia cathedrali, & aliorum beneficiorum simplicium secularium? referuntur quadam sententia n. 74.

Sententia auctoritatis n. 75.

An possit Episcopus, aut legatus a latere in hoc dispensare? n. 76.

An possit Episcopus dispensare, ut regulari, habens beneficium parochiale, habeat simul aliud simplex? n. 77.

Quis possit dispensare, ut regularis possit simul duo sui ordinis beneficia habere? n. 78.

An si regularis habens parochialem Ecclesiam, petat a Pontifice aliam sibi commendari, teneatur dimittere priorem? n. 79.

An si dispense cum regulari, ut simul cum regulari beneficio habeat aliud, possit id ordinari sibi conferri? n. 80.

An si dispense cum regulari, ut habeat beneficium, possit virtute illius dispensationis habere simplex? & quid si dispense cum regulari ad regularem alterius monasterij beneficium, an possit habere illa siue curata, siue simplicia? n. 81.

An valeat dispensatio cum monacho facta Episcopo, ut obtineat Abbatiam secularem iacito monachatus? n. 82.

An valeat imperatoris beneficii secularis motu proprio concessa regulari, vel regularis seculari, non facta mentione qualis beneficii? n. 83.

An possit regularis esse coadiutor Episcopi, aut in alio beneficio? n. 84.

An regularis possidet beneficium seculare, si soluerit, possit agere de possid. n. 85.

An regularis possidet triennio beneficium seculare, aut seculare regulare, inueter regula de triennali? Referuntur quadam sententia n. 86.

Explicatur sententia auctoritatis, & an mortuo eo possessor possit id beneficium seculare dari alij regulari, vel id regulare alij seculari? n. 87.

An ea regula de triennali inueter in foro etiam conscientia? referuntur quadam sententia. n. 88.

Sententia auctoritatis n. 89.

An exigatur bona fides in hac triennali possessione? referuntur opinio n. 90.

Sententia auctoritatis n. 91.

An regularis sit capax pensionis? referuntur duplex sententia n. 92. & 93.

Est incapax pensionis super beneficio seculari, absque Papa dispensatione. n. 94.

Idem de pensione super beneficio regulari n. 95.

An sit necessaria ista causa, ut Pontifex concedat pensionem, siue beneficiorum dominum? n. 96.

An pensio absque iusta causa per Pontificem concessa valeat? n. 97.

Quid si monacho absque iusta causa concedatur? n. 98.

An possit Praetor regularis obligare monachum, cui beneficium regulare conferit, ut soluat pensionem quotannis alij monacho? Et explicatur quot modi sint pensionum, & an fructus percipios possit Praetor expendere, vel qui super sint ea amoto a beneficio? n. 99.

Post numerum 99. inueniuntur alia summaria.

28 QVÆSTIO tertia. An religiosus sit incapax vtriusque beneficii, siue sit curatum, siue simplex, siue dignitas, aut Episcopatus, & quid de pensione? Duo in hac questione comperta sunt. Prius est, seculare esse incapax beneficii regularis, idque solis regularibus dari posse, ut probauimus hoc libro supra, ubi etiam tractauimus, an regulare possit nouitio conferri, aut volenti religionem ingredi.

29 Immo nec religiosus vnus religionis est capax beneficii regularis alterius religionis, immo nec beneficiorum regularium alterius monasterij eiusdem ordinis: quippe id grauius interdicitur cap. cum singulari. §. prohibemus, de prebendis in 6. aded ut acceptans fiat per illum textum ineligibilis, & inhabilis, ut ei alias conferatur. Atque ita docent Rebuffus praxi beneficiorum tit. de dispensatione cum regularibus n. 2. & duplici sequenti. Nauar. comm. 4. n. 23. imi. de regul. Manuel gg. regul. tom. 1. q. 34. art. 8. Gonzalez reg. 8. Cancell. gloss. 8. n. 96. & quae ad 110. Quod si opponas, textum illud deecerner tantum ut hic sit ineligibilis, & appellacione electionis non venire collatione. Respondet optimè Rebuffus ibi, nomine electionis in eo textu comprehenditur quaecumque modum collationis illius beneficii. Quare quauis regulariter nomine electionis non veniat mentio aut electionis facta est, quia frequentius fiebat electiones in monasterijs. c. monachi in fin. de statu monachorum. Nec poterit in hoc legatur Pontificis dispensare absque speciali commissione, ut bene ait Rebuffus ibid. n. 2. quia textus ille dicit, absque Sede Apostolica licentia.

30 Immo nec Pontifex solus est cōcedere regularibus gratia assequendi beneficii alterius ordinis, nisi transferendo illos ad id monasterium, ad cuius collatione beneficium assequuntur, ut testantur Ludouicus Gomez in tract. expectatiuarum n. 69. Staphyleus de literis gratia, ubi de formis expectatiuarum, in forma 8. n. 6.

31 Hinc deducitur, non integrum esse duobus religiosis diuersorum ordinum permutare beneficium regularia de licentia suorum Praetorum, quia neuter est beneficii alterius capax. Sic Bellemera tract. de permutat. beneficiorum p. 2. q. 11. num. 2. habetur tom. 13. tractatum p. 2.

Posterior, quod in hac re constat, est, posse regulares ad Episcopatum assumi, et si nouitij sint. Constat ex c. 1. 28. q. 1. cap. si Abbatem, c. si religiosus, c. quorundam, de elect. in 6. Clem. in fin. de elect. Vtrum aut electio desideretur licentia superioris, dicimus a n. 57. & an electio illa debeat fieri in cōcordia, vel non, a minori numero, dicimus a n. 44.

Immo quamuis aliqui (vt refert Gloss. Clem. 1. verb. secularis, de elect.) quos sequitur Bonifacius in n. 65. dicant non esse idem de aliis praetoribus inferioribus Ecclesiarum secularium, nisi (vt inquit Bonifacius ibi) ex Episcopi dispensatione: verius tamē esse posse absque dispensatione aliqua, quia militat ratio gubernationis animarum reperta in Episcopatu. Atque ita docent ibi Gloss. & ibi Imola n. 4. & 41. Ioann. Andreas c. si religiosus, statim in princip. de elect. in 6. & ibi Ancharan. num. 2. Francus n. 1. notab. 2. Dominicus n. 6. Excepit tamen omnes religiosos mendicantes, qui ad Ecclesias cathedralibus inferioribus absque Pontificis licentia postulari nequeunt, vt expressè habetur extrauag. dispēdis, de postulatione Praetor. & docet Lopus, quem refertur, & loquuntur Francus c. quorundam num. 2. notab. 3. de elect. in 6. & ibi Dominicus §. volumus. num. 6. Quare non pro professionem, quam statuit Corduba loquens de fratribus Minoribus, inter vtrumque forum, dicens, esse posse in foro externo, non autem in interno his praetoribus praefici absque Pontificis licentia, propter altitudinem sui status. Verum haec differentia nullibi probatur, quia si id est interdicitum, in neutro foro licet, & cum id sit generale omnibus mendicantibus, non est cur confugiatur ad altitudinem status Minorum. Sed non mirum si id dixerit, quia non meminit praedictae extrauagantiae.

His quae certiora sunt, praemissis, nonnullae sunt difficultates disputandae. Prima difficultas est, an regulares sint capaces beneficii curati secularis? Quidam negant. Ducuntur, quod textus prohibentes beneficia secularia conferri regularibus, loquuntur vniuersaliter, & solus Episcopatus reperitur exceptus: ratio cui inuenitur, neque, ne homines diuerse professionis sint simul, militat quoque in beneficiis curatis, ite, quia per professionem moritur mundo, & per assumptionem ad Ecclesiam curatam resuscitatur. Ergo ut resurgat actus ciuiles exercens, indiget dispensatione. Potest insuper probari, quia Paulus IV. edidit Bullam, qua omnes regulares priuauit beneficiis secularibus quibuscumque per ipsos acquisitis, vt refert Mandosius de signatura gratia, verb. dispensatio monachorum pro obitu. benef. verb. hodie non solum. Et ideo hanc partem tuerent Innocentius c. quod Dei timorem; paulo post princ. de statu monachor. Archidiaconus c. cum singulari n. 3. verb. Ecclesias, de prebendis, in 6. quidam iurisperitus, cuius consilium tacito nomine habetur post consilium 136. Federici, Alexander consil. 70. n. 13. vol. 3. Rebuffus praxi beneficiorum tit. de dispens. cum regularibus n. 5. & de pacificis possessor n. 259. verb. 27. decif. Rotē in auisquis 28. in nouis 483. n. vnic. de prebendis. Bellamera decif. 713. per totam, Staphyleus de literis gratia, ubi de formis expectatiuarum, in forma 8. n. 9. & 10. & tract. de variis modis vacationis, in 6. n. 5. & tit. de qualitate, & de statu beneficiorum, cap. incipienti primo quod sit legitimum. Ludouicus Gomez tract. expectatiuarum n. 70. Bonifacius Clem. 1. n. 45. & 65. de elect. Mandosius de signatura gratia, verb. dispensatio monachor. pro obtinendis beneficiis. Menchaca de successuum creatione. lib. 3. §. 21. n. 177. fin. Flaminio de resignatione beneficiorum. lib. 4. n. 4. & 5. Tapia auctoribus ingressi, verb. sua. c. 6. n. 38.

3. At dicunt Innocentius, Alexander, Bonif. decifio Rotae, Bellamera num. 3. Staphyleus in duobus vltimis locis ex ipso c. 6. Flaminio, sufficere ad hoc Episcopi dispensationem, & haec non praemissa dicunt Rotae decifio, & Bellamera collationem fore irritam; & cū haec Episcopi dispensatione, & non aliter tenet idem Gonzalez reg. 8. Cancell. gloss. 7. n. 52.

Summa Th. Sanchez, pars 111.

T t t

A D

35 At frequentissima sententia, a qua existimo non recedendum, attendo iure communi (nam num. 72. dice- mus quid iure nouo) ait nullam exigi dispensationem, vt regularis obtinere possit beneficium seculare curatum. Probatur ex cap. quod Dei timore, de statu monachor. ibi; & per antiquos canones etiam monachi possunt ad Ecclesiarum parochialium regimen in presbyteros ordinar, quod debet predicacionis officium, quod priuilegiatum est, exercere; quia non dicitur posse fieri, quod remedio extraordinario, quale est dispensatio, indiget, vt optime tradit Innocentius cap. pastoralis num. 2. verb. renunciatum, de causa possess. & propriis. vbi eius addi- tor ait hoc dictu esse notabile, & amplecti a Cardinali conf. 57. Idem colligitur ex cap. in parochia. 16. q. 1. vbi Gelasius Papa iubet monachum ad beneficium paro- chiale presentatum admitti ab Episcopo, & nullatenus verbo dispensationis vtitur, quasi voluerit dispensare; & ideo ius commune videtur explicare, idque fauore curae animarum inducitur. Nec obstat in contrarium adducta, quia iam ostendimus esse textum expi- cientem beneficium curata ab e generali prohibitione. Nec obstat etiam Bulla Pauli IV. in contrarium adducta, quia, vt refert ibidem Madofius vers. penult. redacta est ad ius commune per Pium IV. Et ideo hanc partem tenentur Glossae 1. verb. monasterialibus. d. 55. & d. e. in parochia. verb. eum. & c. 2. verb. maiorem. d. 58. & 16. q. 1. in sum. fin. cap. cum singula. verb. canonicis. in fin. de preb. n. 4. in 6. & Clem. unica. verb. secularibus, de supp. negl. Prelat. & d. e. quod Dei timore. verb. regimen. Hostenius ibi. n. 8. Ioann. Andre. n. 14. Antonius. n. 11. Ancharanus. n. 6. & 11. Abbas. n. 7. & 8. Card. n. 5. q. 2. & n. 7. q. 5. Ananias. num. 6. 8. & 9. vbi Card. Henricus. n. 15. idem Hostienus summa. tit. de statu monach. num. 4. & cap. super eo. paulo post princip. de regularib. vbi Abbas. num. 3. idem Abbas c. finali. num. 4. de cler. egrot. vbi Card. n. 9. q. 10. idem Abbas c. finali, seu c. Deus. in fin. de vi- sa. & honest. clericor. vbi Ioan. Andre. fin. Anchar. fin. Anto- nius fin. Card. n. unica. vers. quero de predic. Imola. n. penult. Henric. n. penult. Federicus. conf. 129. casus talis est. Testa- tor. n. 13. & conf. 136. factum tale est. per totum. Archidiacon. 16. q. 1. in sum. fin. & c. finali. n. 2. d. 58. & ibi Dominicus. n. 2. idem Dominicus c. cum de beneficio. n. 9. de preb. in 6. & ibi Anchar. fin. Francus. n. 9. vers. 2. intellige. idem Francus c. beneficium. n. 1. de regul. in 6. idem Card. Clem. n. 23. q. 27. de elect. & ibi Anchar. n. finali. Imola. n. 4. idem Anchar. c. si religiosus. n. 3. de elect. in 6. idem Card. Clement. unica. in princ. n. 4. mot. 5. & opp. 6. & n. 19. q. 2. de suppl. negl. Prelat. Propositus. c. prifcis. ad finem. d. 55. Felinus c. in nostra co- rol. 40. n. ultim. notab. 10. de rescrip. & c. causam qua. n. 5. ad fin. de iudicis. Rochus de iure patronatus. verb. honorificum. q. 4. n. 13. Lambertinus de iure patronatus. lib. 2. part. 1. q. 7. a. 19. n. 13. vsque ad fin. vbi id latissime probat, alios quo- que textus afferens, & art. 20. n. 20. Bertachinus tract. de Episcop. lib. 2. in princ. q. 39. fin. num. 72. Selua beneficiorum 39. q. 11. n. 131. & q. 70. n. 6. & 7. Corafius de benefi- cis. p. 3. c. 5. n. 13. (habetur tom. 1. vs. tract. p. 2.) lex regia 25. tit. 7. p. 1. & ibi Gregorius Lopez. verb. Eglefias. Rosella in summa. verb. monachus. num. 4. & ibi Angelus num. 3. Tabiena. num. 4. & 6. Armilla num. 5. Syluest. verb. re- ligio. 7. quest. 4. & 6. Couart. cap. 2. de testamentis. num. 3. Nauart. lib. 3. conf. in 2. editione. in de statu monach. conf. 12. n. 5. & 10. conf. 12. Gambata de auctoritate legati de laere. lib. 2. cap. ultimo. num. 21. & 22. Antonius Cucus lib. 3. in- sist. maior. tit. 1. num. 15. 4. & duplici sequenti. Villalobos in suis continuibus opinioibus. inter a. M. verb. monachus. num. 165. Monaldus conf. 69. num. 4. volum. 2. Thomas Zerola praeci Episcopali. part. 1. latina in princ. verb. beneficium. vers. 5. fin. & p. 1. 2. verb. regularis. vers. 4. Emmanuel S3 summa. verb. religio. num. 32. Graffis in suis decisionibus. part. 2. lib. 3. cap. 20. n. 6. Azor tom. 1. anctis. moral. lib. 12. cap. 19. quest. 13. & tom. 2. lib. 3. cap. 2. quest. 8. Manuel qq. regular. tom. 3. quest. 13. art. 2. & tom. 1. quest. 34. art. 4. Leonard. lib. 2. de iust. cap. 41. dub. 12. num. 98.

Hec autem sententia multipliciter temperanda est. 36 Primò, nisi specialibus religionis alicuius constitutio- nibus interdicatur religiosis illis promoueri ad benefi- cia: tunc enim standu est constitutionibus. Sic Leonar- dus num. praecedenti sine allegatus. Quare religiosi Societatis Iesu ad nullum beneficium promoueri possunt, quia id specialiter est ipsi interdictum, vt diximus c. 5. Secundo temperatur, nisi religiosi sint mendicantes, quippe ij non sunt capaces beneficij curati habendi, sed solius Episcopatus. Probant auctores huius sententiae ex Clem. 1. de regular. 8. ad Prioratus, & ex c. cum ad mona- steriu. de statu monach. & Clem. exini. de verb. signif. Sic tenet Rebuffus de pacificis possessoribus. n. 258. vers. 28. Imola cap. cum dilectus. fin. de clericis non residentibus. Duenas regula 381. ampliat. 4. Manuel qq. regul. tom. 1. q. 3. art. 3. & dicit ita sentire antiquos interpretes in regul. 13. Cancell. Inno- centius VIII. & refertur a Duenas pro hac sententia Federicus conf. 161. quidam religiosus. fed falso; tantum enim agit ibi de religio mendicanti translati ad non mendicantem, an comprehendatur sub prohibitione Clem. 1. de regular. prohibentis hos translatos ad benefi- cia curata assumi; & dicit non prohiberi, de cuius veri- tate statim agemus. Refertur etiam ab eodem Guillel- mo Benedictus c. Raynutus. verb. & exorem. preluoio 4. n. 218. de resan. qui non aperte id sentit, sed solum id supponit; hac enim ait. Mendicantes ad beneficia ecclesias- tica secularia, & administrationes extra eorum professionem, & regulam, etiam per Papam dispensant assidue non debent. Confert etiam quod tradunt idem Rebuffus, & alij, do- centes non posse hos mendicantes esse vicarios Episco- porum, quod retulimus supra. Ceterum, sicut ibi dixi hos posse esse Episcoporum vicarios, ita & nunc sentio posse hos esse parochos absque vlla dispensatione. Ducor, quia textus, & auctores allegati num. 35. id genera- liter, & distinctè tradunt de regularibus, & nullibi reperitur haec exceptio. Quippe textus d. Clem. 1. 8. ad Prio- ratum, agit expressè de mendicantibus licitè translatis ad non mendicantes, quos, ne facile, & leuiter procurant hunc transitum, reddit inhabiles ad quaecumque cura- ta, & administrationes. Quare potius est pro hac senten- tia, quasi supponens eos non transientes, sed in propria mendicantium religione manentes esse horum capaces. Nec id etiam probat d. c. cum ad monasterium, cum nec verbum de hoc habeat. Minus etiam id probat d. Clem. exini, quia non de omnibus mendicantibus agit, sed de solis fratris Minoribus, nec his interdicitur illis pro- motio ad Episcopatum, cum tamen redditus amplio- res sint habituri. Et ideo hanc partem tenent Rochus de iure patronatus. verb. honorificum. questione 4. numero 13. Lambertinus eodem tract. lib. 2. part. 1. quest. 7. art. 19. num. 21. Leonardus lib. 2. de iustitia. cap. 41. dub. 12. num. 98. & hoc supponit esse verum in foro externo Cordaba in regul. D. Francisci. cap. 2. questione 20. puncto 2. vbi ait fratres Minores non posse in foro conscientiae absque Pontificis licentia promoueri ad beneficia curata pro- pter altitudinem sui status. Quam differentiam inter vtrumque forum, tanquam fundamento carentem non approbo, sed in vtroque foro id licere credo, quia etiam status aliarum religionum altior est statui paro- chorum; & ideo his integrum est ad religionem transi- re. Nec haec maior altitudo obstat, quoniam possint alij religiosi praeci Ecclesis curatis secularibus propter animarum bonum.

An verò mendicantes transeuntes ad religionem non mendicantiam, vel quicumque religiosi translati ad aliud monasterium, sui capaces beneficiorum cura- torum, vel simplicium, diximus supra n. 16.

39 Tertio limitatur, dummodo concurrat necessitas, aut vtilitas Ecclesiae curatae secularis, cui regulares praeficiendi sunt. Quippe, etsi olim opus esset necessitatem Ecclesiae concurrere, vt constat ex cap. prifcis. 55. d. quod est Gelasij Papa, vbi conceditur in graui Ecclesiae necessitate, eo quod ministri idonei deficiant, praeci pa- rochos; at hodie satis est necessitas, aut vtilitas Eccle- siae, vt constat ex cap. vtilitate. 16. q. 1. Exigi autem hanc necessitatem, vel vtilitatem Ecclesiae, inde suadetur, quod hac iuris concessio dimanarit fauore boni anima- rum, cui prospicere monachorum munus est. Ergo exigitur saltem animarum vtilitas, vt illarum regimini regulares relicto monasterio praeficiatur. Atque ita docent Glossa c. quod Dei timore. verb. regimen de statu monachor. u. & 16. q. 1. in summa. sine. Rochus de iure patronatus. verb. honorificum. q. 4. n. 13. Rosella in summa. tit. de statu monach. num. 4. Ab- bas c. 1. num. 5. de capellis monachorum. Lambertinus de iure patronatus. lib. 2. p. 1. q. 7. art. 19. num. 23. & Azor tom. 1. in- sist. moralium. lib. 12. c. 19. quest. 1. 2. ad fin. vbi videtur exigi necessitatem Ecclesiae, dum dicitur exigi, non reperiri ministris secularibus idoneos. Sed dicendum est, etiam tales reperiantur, iustitiae si Ecclesiae vtile sit regula- res ei praeci; quamuis Glossa d. c. cum pro vtilitate. verb. vtilitate. & c. in parochis. verb. eum. 16. quest. 1. nil specia- le dicat esse in hoc circa regulares Ecclesiae curatae praeficiendos, sed eodem modo posse praefici, ac clericos seculares. Sed limitatio praedicta tenenda est.

40 Hinc deducunt aliqui, monachum ineptum officio praedicandi, non posse tuta conscientia praeci Eccle- siae seculari curatae, quod textus c. quod Dei timorem, de statu monach. hoc indulgens regularibus, ait hoc esse priuilegium officij praedicandi; & Glossa penultima c. mo- nacho v. argentes. 16. quest. 1. ait translatum ex monacho ad prelatum secularem non peccare, si transferatur, vt profuit, secus si vt praest. Atque ita in propriis terminis tenent Anton. c. non est. num. 4. de voto. & d. c. quod Dei timorem. num. 12. & ibi Ananias num. 9. & satis id signifi- cant Abbas eo c. quod Dei timorem. num. 3. Rosella verb. monachus. num. 4. Syluester verb. religio. 7. quest. 4. vbi copulatiuè petunt, vt regularis ille sit aptus officio praedicandi, & cura. Sed Rochus de hoc aitque se id confir- mare, eo quod animarum cura in multis aliis veletur. Et ideo dicendum est, si regularis ille ad alia paro- chorum ministeria aptus sit, quamuis ad praedicandum ineptus, nil obstat quominus licitè possit ei Ecclesiae curatae praeci ob rationem dictam. Nec obstat c. quod Dei timorem, quia intelligitur id esse priuilegium praedicationis, id est, animarum cura, & doctrina, cui pa- rochi incumbunt, et non conuentione. Et ita in prop- riis terminis tenet Lambertinus de iure patronatus. lib. 2. p. 1. quest. 7. art. 19. num. 22. quod etiam aperte sentiunt Abbas cap. non est. num. 9. de voto. & Angles summa. verb. dispensatio. num. 3. vbi distinctè dicunt, si non est aptus officio praedicandi, vel cura.

41 Quarto limitatur, dummodo Ecclesia illa, cui regula- ris praeficitur, sit actu curata; & secus si solo habitu. Quare cum tunc cesset exercitium curae animarum, cuius fauore priuilegium hoc inducitur, cessat quod hoc priuilegium. Atque ita docent Anchar. c. quod Dei timorem. num. 11. de statu monach. & ibi Ananias. n. 9.

42 Quinto limitatur, dummodo non sit praescriptio quadragenaria, vt ea Ecclesia curata regatur per cleri- cos seculares cum regularium exclusione. Praualebit enim ea praescriptio, ne possit regularibus dari: secus si tantum sit, vt regatur per seculares; cum enim tunc re- gulares exclusi non sint, poterit vtrique ei praeci regu-

laris. Sic docent Card. Clem. unica. in princip. num. 19. q. 21. de suppl. negl. Prelat. Felinus c. in nostra. coroll. 40. n. 2. tim. notab. 10. de rescrip. Selua beneficiorum 39. q. 11. num. 135. At subdit bene Card. de conuerso, secus fore, quia si per 40. annos instruiti fuerint soli regulares, nequeunt deinceps seculares, quia iam transit in regulares, iuxta dicta supra.

Sexto limitatur, nisi monasterium in loco illo habeat populum sibi subiectum, tunc enim nequit exerceri cura per monachos, sed debet praeci illi clericus secularis, vt expressè habetur c. de capellis monachor. & docent Angelus verb. monachus. n. 5. & ibi Armilla n. 6. Tabiena n. 4. q. 3. sine. Syluest. verb. religio. 7. q. 7. Greg. Lopez 125. verb. Eglefias. tit. 7. part. 1. Manuel qq. regul. tom. 1. quest. 34. art. 4. Sed Abbas eo c. 1. rem late disputat ad huius textus rationem reddendam; videtur enim rationi dissonare, vt cum monasterium non habet populum, possit regularis esse parochus, non autem cum illum habet, quia magis repugnat insitutum regulari in priori casu, quam in posteriori; quippe in priori oportet egredi monaste- rio, in posteriori autem non; & concurrat fauor anima- rum, & maior monasterij obligatio, ad proficiendum illi. Et ita concludit ibi. n. 5. dicens idem significare ibi Glossam verb. monach. hunc textum loqui secundum iura antiqua, & considerato more regularium statum. Nam regulariter non debent praeci cura Ecclesiae secularis; sed ratione necessitatis institutum fuit, vt illi praeci valeant; & sic textus intelligitur, quando ea neces- sitas non concurrat. Vel secundò dicitur posse intelli- gi, ne monachus instituat ab Abbate; quippe cum cura animarum non sit illi monasterio collata, sed Episco- po incumbat, Episcopi est parochum illi praeficere, con- cessa tamen licentia per Abbatem regulari praeficiendo. Atque vterque intellectus mihi placet.

Septimo limitatur a quibusdam, nisi religiosi mendi- cantes eligantur ad id beneficium parochiale in discor- dia, aut alij religiosi a minori eligentium numero. Idque probant ex c. quorundam de elect. in 6. Sed vt huius limita- tionis veritas examinetur, oportet praemittere quid in eo textu decidatur, & deinde ad veritatem huius limita- tionis descendemus. Deciduntur ergo in eo textu duo. Prius est, ne religiosi mendicantes etiam suorum Prae- latorum licentia obtenta, consensu electionis, postula- tionis, seu prouisionis de se in discordia factis ad aliquam extra suum ordinem administrationem, prelatum amve pos- sint: quod si consenserint, nullum ius eis acquirit, sed omnia fore irrita. Posterior est, ne alij religiosi nò mendi- cantes valeant consentire etiam de suorum Prae- latorum licentia electionibus, postulationibus, prouisionibus, aut uocationibus a minori parte numeri factis ad praelationes quaslibet: quod si consenserint, nullum ius acquirit, sed omnia fore irrita. Quod si petas, quae sit ratio diuersitatis inter vtramque electionem in hoc textu statutam, nimirum, vt ad valore electionis religiosi mendi- cantis desideretur concursus omnium eligentium vox, ita vt non valeat, tanquam facta in discordia, siue vna sola, siue duae, siue plures celebrata sint aliquo ex elec- toribus contradicente, vt bene docent Glossa eo c. quo- rundam. verb. in discordia. el. 1. & ibi Dominicus in fin. priu- ilegij. Bertachinus tract. de Episcop. lib. 2. p. 1. q. 37. n. 65. at verò ad valore electionis religiosi non mendicantis suf- ficiat maior electorum pars, quantumuis minor contradi- cat. Rationem huius diuersitatis optime tradit Lamber- tin. de iure patronatus. lib. 2. p. 1. q. 7. ar. 20. n. penult. quia mendi- cantes, vt pote qui regulam, & paupertatem at cetera profitentur, multo magis a libitibus abstinere debent, vt Deo, ministerijque proximorum liberius vacent. Et ideo, quia ex eligentium discordia possunt lites turbori, statuit iure optimo Pontifex illorum electionem de- bere esse concordiam omnium eligentium sententia, vt valida sit: at id non petit ad electionem non mendi- cantium, sed solam maioris partis electorum vocem.

45 Pro intelligentia ergo huius textus notanda sunt quedam vtrique casui communia, & deinde quedam peculiariter alterutrius, & tandem examinabimus veritatem limitationis prædictæ. Primò ergo circa vtrumque casum obseruandum est, potuisse olim iure optimo alicui videri non computandos in electorum numero excommunicatos, suspensos, irregulares, vel potestate eligendi ea vice priuatos, quia cum hi omnes voce eligendi careant, est perinde profusus, ac si electores non essent: & ideo quamuis hi contradicant, cæteris omnibus legitimis electoribus consentientibus, erit electio religiosi mendicantis concors, & valida; & si maior pars horum legitimorum electorum consentiat in electione mendicantis, erit electio facta à maiori parte, & proinde valida, quamuis non esset maior pars, si computandi essent prædicti exclusi. Et ita sentit Gloss. eo. c. quorundam. verb. in discordia. el. 2. in princip. & verb. numero. Sed dicendum profusus est, eas voces computandas esse, vt electio sit concors, & vt fiat à maiori parte, quia id hodie decisum est in Clem. quod circa. de elect. ibi; quod circa religiosorum electiones super discordia, & minoritate numeri, Bonifaciana constitutione canetur, de discordia, & numeri minoritate, que in facto non in fictione, vel iuris effectum consistunt, debere intelligi declaramus. Id est, computandi sunt in numero, qui de facto sunt electores, quamuis fictione iuris reputentur, quasi presentes non essent, ac eorum vox sit irrita, ac proinde carens iuris effectum. Atque ita notarunt Glossa eo. c. ita quorundam. verb. in discordia. el. 2. in fin. Archidiaconus ibi. n. 6. & 7. Dominicus ibi. §. volentes, ad fin. & S. Circa. n. 2. & ita intelligi hanc Clem. quod circa, docent Glossa in illa verba, que in facto, & ibi Imola n. 13. Anton. Cucus lib. 4. in fin. maiorum. tit. 1. n. 2. 64. Manuel qq. regular. tom. 2. q. 55. art. 2.

46 Diuersum tamen est dicendum de vocibus absentium, qui vocati ad electionem non venerunt, vel qui iuri eligendi renunciarunt, vel qui nullo modo habent vocem, eo quod non habeant ordinem, vel atatem requisitam, vt in electione vocæ habeant, vel sunt nouitij, &c. Quia priores sunt absentes, aut ratione renunciationis ius non habent, posteriores autem non faciunt numerum, vt potest qui nec de iure, nec de facto vocem vnquam habere, & sic neque dicit iuris fictione priuati, de quibus solis loquitur textus, cum nunquam vocem habuerint. Atque ita docent Glossa eadem Clem. quod circa, verb. que in facto, & ibi Cardin. n. 9. q. 12. Imola n. 13. & 14. Bonifacius n. 2. 6. vsque ad 30.

47 Secundò obseruandum est, vtrumque casum intelligi de electione passiuæ regularium, qua nempe ipsi ad prælaturam eliguntur, non autem de actiua, qua ipsi eligunt. Quare si mendicans haberet ius eligendi non mendicantem, vel quicumque religiosi seculari in hac actiua electione, non opus esset concordia omnium vocum, quia non eligitur mendicans: nec in illa secularis electione exigitur plusquam iure alio communi de electionibus statutum est; quia non loquitur decisio prædictorum textuum in hac electione. Quod si obiciatur d. Clem. quod circa, loqui indistinctè ibi; quod circa religiosorum electiones. Respondeo, eum textum editum esse ad declarandam constitutionem Bonifacianam (vt expressè ibi dicitur) contentam in d. c. quorundam de elect. in 6. At hoc apertis verbis loquitur de electionibus passiuis regularium ibi; electioni de se factæ. & paulo inferius, electionibus de se factis, at lex interpretans aliam recipit omnes declarationes, & restrictiones legis declaratæ (vt late probauimus lib. 7. de matr. disp. 46. n. 21.) Atque ita docet Glossa eadem Clem. quod circa, verb. elect. & ibi Cardin. n. 1. notab. 1. Imola n. 10.

48 Tertio obseruandum est, vtrumque casum habere verum in religioso iâ parochio, aut Episcopo creato; si enim ad aliam prælaturam promovatur, indiget concordia omnium electione, si sit ex ordine mendicantium: si autem sit ex aliis ordinibus, indiget maiori electorum parte. Atque priorem partem de religioso mendicanti tradit Glossa

eo. c. quorundam. verb. mendicantium, & ibi Anchar. fin. Dominicus §. volentes n. 6. vers. gloss. super verb. mendicantium. Anton. Cucus lib. 4. in fin. maior. tit. 1. n. 2. 64. Manuel qq. regular. tom. 2. q. 55. art. 2. Posteriorem autem de regulari non mendicanti docent Gloss. eod. c. quorundam. verb. Prælatorum, & ibi Archid. fin. Francus n. 5. Dominicus §. circa. n. 3. paulo post principium. Brachinus in tract. de Episcopo. lib. 2. p. 1. q. 3. n. 66. & constat ex eo textu ibi; cuiuscumque conditionis, vel status existant.

Quarto obseruandum est, textum d. c. quorundam, in 49 priori casu, dum mendicantibus interdicit acceptare electionem ad prælaturam, nisi omnes eligentes concordent, non loqui de prælaturæ proprii ordinis, sed extra illum. Quare dum eliguntur in Prælatos proprii ordinis, non desideratur ea concordia, sed statim olim dispositis in iure communi. Constat ex illis verbis ibi; extra administrationem sui ordinis. Sic Glossa ibi. verb. ordinis, & verb. alior. Anchar. n. 2. notab. 1. Dominicus n. 2. & omnes. At in posteriori casu, dum ad electionem in Prælatum petit in non mendicantibus non esse minorem electorum partem, non constat inter Doctores, an loquatur textus de solis prælaturis extra proprium ordinem, an potius etiam comprehendat proprii ordinis prælaturas. Quibusdam enim placet, solas prælaturas extra proprium ordinem contineri. Ducuntur, quod textus in priori casu expressè loquitur fuerat de prælaturis extra proprium ordinem. At cum descendit ad posteriorem casum, vtrius hanc dictionem, quoque, quæ continuatur, ibi; circa alios quoque religiosos. Secundo, quia dicitur textus; etiam si super hoc licentia inuenierit suorum Prælatorum. At quando religiosus eligatur ad ius ordinis prælaturam, nulla licentia exigitur. Tertio, quia ex institutionis præmio mens legislatoris colligitur, & intellectus totius decreti, illudque limitatur, vt ex multis probauimus lib. 2. de matr. disp. 37. n. 3. in 2. ratione. At in præfatione expressè ait Põtifex se intendere prouidere contra religiosos, qui extra proprii ordinis administrationem ascendere moliantur. Ergo de hoc solo ascensu intelligendus est totus textus. Nec obstat in posteriori casu dixisse textum, ad prælationes quaslibet, quia illa dictio vniuersalis limitanda est iuxta textus præmiorum, vt intelligatur de quibuslibet prælationibus extra proprium ordinem: eo vel maxime quod longè diuersa sit ratio de vtriusque prælationibus, quia facilius est promotio in proprio monasterio, quam alio, vt notatur c. post translationem, de renunciatione. Et ideo hanc partem, quæ satis probabilis est, tenent Monachus eo. cap. quorundam, & ibi Archid. n. 6. Oldradus 1010 conf. 103. Paulus, quem refert, & sequitur Decius conf. 523. n. 5. & 2. vol. 4. Caterum verius est comprehendi quoque prælationes proprii ordinis, quia non absque mysterio, cum textus in priori parte limitauit prohibitionem ad prælaturas extra proprium ordinem, cum descendit ad posteriorem partem, expressit prælationes quaslibet. Nec obstant contrariæ rationes. Non prima, quia satis est dictionem illam (quoque) continuare qualiterque religiosorum, vt scilicet textus in vtraque parte de religiosi loquatur, licet casus quoad alia varientur. Idque constat; nam in priori parte loquitur est de religiosi mendicantibus, in posteriori autem de non mendicantibus. Nec obstat secunda ratio, quia cum textus de omnibus prælaturis loquatur, & ad prælaturas extra proprium ordinem sit necessaria proprii Prælati licentia, satis est id additum in his verificari, eo vel maxime, quod quandoque ad electionem intra proprium ordinem acceptandam, desiderabitur licentia mediati superioris, iuxta diuersarum religionum constitutiones. Nec obstat etiam tertia, quia id intelligendum est, quando non constat ex textu contrarium, vt hic contingit. Et ideo hanc partem sustinent Glossa eo. cap. quorundam. verb. quaslibet, & ibi Ioannes Andreas ad finem. Ancharanus num. 4. Francus numero 4. Dominicus ibi. §. circa, numero 2. sine. Antonius Cucus lib. 4.

lib. 4. in fin. maior. tit. 1. n. 2. 64. Manuel qq. regular. tom. 2. q. 55. art. 2. 50 Quinto obseruandum est, textum in vtroque casu non loqui de electione regularis ad canonicatum, vel aliud beneficium simplex, vel officium. Quare in hac electione seruandum est, quod aliàs ius commune disponit, quia expressè loquitur de electione ad prælaturas. Atque ita docet Ioannes Andreas eo. cap. quorundam. num. 2. vers. quod videtur contra. & ibi Francus num. 1. notab. 5. Dominicus ibi. §. circa. num. 2. vers. quod si isti religiosi. Lambert. de iure patronatus. lib. 2. parte 1. q. 7. art. 20. n. 1.

51 Sexto obseruandum est, textum in vtroque casu habere locum, etiam in presentatione regularium ad dictas prælaturas. Quare vt valeat presentatio, si sit religiosi mendicantis, debet esse in concordia omnium patronorum; si autem sit non mendicantis, debet fieri à maiori patronorum parte (qualiter autem sit computanda hæc maior pars, dicemus n. 55.) quia, et si textus presentationis non meminerit, at meminit prouisionis, cuius nomine venit etiam presentatio, vt docet Glossa Clem. final. verb. prouisioni. & ibi Card. n. 1. q. 7. Imola ibi. n. 10. de electione. Item, quia in eo textu d. c. quorundam, expressè ratio in vtroque casu, nempe ne lites oriatur, & quæ militat in presentatione; immo multo magis, quia frequentior est presentatio, quam electio. Atque ita tenent Francus eo. c. quorundam. n. 4. & ibi Dominicus §. circa. num. 3. Lambertinus de iure patronatus. lib. 2. p. 1. q. 7. art. 20. n. 6. vsque in fin. vbi in fine concludit, omnia dicta, & dicenda circa electiones horum regularium, quæ presentationis quoque illorum accommodari possunt, dicenda quoque esse de presentatione.

52 Septimò circa priorem casum, nempe electionem mendicantis ad prælaturam in discordia factam, obseruandum est, eam prius in discordia factam non reddi validam omnibus electoribus postea concordantibus, quia initium spectandum est, vt constat ex illis verbis textus d. c. quorundam, ibi; in discordia celebratus, & ibi in discordia de se facta. Item, quia specialiter est in electione Pontificis, vt satis fit concordia superueniens. e. licet, de electione. & in electione monialium. e. indemnitate. §. si autem, eodem tit. in 6. & ita docent Ioannes Monach. eo. c. quorundam, & ibi Archidiaconus num. 3. vers. in discordia. Ioannes Andreas n. 1. fin. Ancharan. num. 3. vers. item nota. Francus n. 4. Dominicus ibi. §. volentes. n. 4. Cardinal. Clem. quod circa. n. 5. q. 5. de electione. & ibi Bonifacius num. 2. & de contra non noceret discordia superueniens electioni in concordia facta; quia ius per priorum illam electionem legitimam nequit ob casum superuenientem infringi. Sic Archid. Dominicus, Cardinalis n. 4. q. 4. Bonifacius ibidem.

53 Octauò circa eundem casum obserua, si mendicans transeat legitimè ad non mendicantes, & ibi ex dispensatione legitima eligatur ad prælationem extra ordinem, nec opus esse electionem in concordia omnium electorum fieri, sed satis esse maiorem partem: quia iam ille est verè non mendicans, & tanquam talis eligatur. Sic Francus eo. c. quorundam. n. 4. vers. an glossa. verb. mendicantium.

54 Nonò obserua, circa posteriorem casum, nempe, quando non mendicans eligatur ad prælaturam, sufficere solum electionem fieri à dimidia electorum parte; quia textus d. c. quorundam petit non fieri à minori parte numeratæ media pars non dicitur minor. Atque ita docent Ioan. Andr. ibi. n. 2. Francus n. 2. notab. 5. Dominicus ibi. §. circa. n. 2. Sed hoc reprobant Lambert. de iure patronatus. lib. 2. parte 1. quæst. 7. art. 20. num. 8. fin. quod nullibi dicatur velle electionem à dimidia eligentium parte factam. Item, quia tunc procedit ratio textus; cum enim vota sint paria, orientur lites, & merita eligentium conferentur. Quare concludit exigi maiorem partem. Verum hæc ratio solum concludit, quando alius haberet pro se aliam dimidiam partem; cum enim tunc suffragia essent æqualia, non sufficeret, nec essent conferenda eligentium merita. At vbi nullus alius haberet totidem suffragia, esset vera opinio prior; quæ iam tunc

non est locus litibus. Nec sufficeret etiam partem minorem esse saniores, cum textus non minorem esse partem petat. Sic Glossa ibi. verb. numero. Dominicus, eodem n. 2. Nec refert siue diuersæ electiones fiat diuerso contextu, siue vnico. Sic Ioann. Andr. & Dominicus ibidem.

Decimò circa vtrumque casum dubium est, qualiter computanda sit maior pars patronorum, ne regularis non mendicans dicatur presentatus à minori parte, et si non valeat presentatio ad prælaturas, & quando dicatur presentatio facta in concordia, vt valeat presentatio regularis mendicantis. Et quidem quando presentatio ad prælaturam est regularis mendicantis, necessarii debent omnes patroni consentire, vt valida sit, siue presentent plures illi patroni, vt collegium quoddam, siue vt singulares; quia vno solo discrepare, non dicitur facta presentatio in concordia, ac litibus ostium aperitur. Atque ita tanquam certum tradit Lambert. de iure patronatus. lib. 2. p. 1. q. 7. art. 20. num. 8. Si verò sit presentatio religiosi non mendicantis ad prælaturas, si plures illi presentent, vt collegium, exigitur presentationem fieri à maiori parte respectu omnium, nec sufficit esse maiorem respectu minorum partium. Verbi gratià, illi patroni presentantes, vt collegium, sunt decem; si quatuor ex illis presentent hunc religiosum, alij verò sua suffragia diuersis præstet, ita vt nullus alius totidem habeat, hic presentans habebit maiorem partem respectu aliorum presentantium, ac non maiore respectu omnium patronorum; & ideo hæc presentatio nõ subsistit, sed valore carebit, quia est instar electionis, ad cuius valorem maior pars collegij desideratur. Si verò presentent iure singulari, seu vt singulares, sufficit maior pars respectu aliorum presentantium, id est, plura suffragia habere quam illos, et si non sit maior pars patronorum. Et ideo in exèplo posito valeret illa presentatio, si illis non iure collegij, sed iure singulari competeret presentatio. Quare dum textus d. c. quorundam petit, ne presentatio fiat à minori parte numeri, intelligitur de minori respectu omnium patronorum iure collegij presentantium; quia quando minor pars presentat, non dicitur collegium presentare, quod in maiori suffragiorum parte consistit. Quando autè presentant iure singulari, intelligitur de minori respectu aliorum, qui ab aliis patronis presentantur. Quare sufficit, si hoc respectu sit maior, quia ad legitimam presentationem hoc sufficiebat iure antiquo, vt notant omnes e. quoniam, & e. nobis de iure patron. Ne ergo iura illa absque ratione sufficienti dicamus per hunc textum corrigi, est sic interpretandus. Præterea, quia ratio huius decisionis, vt in eius præmio dicitur idem textus, est vt notoriè constet iustitia presentanti, & sic litibus obuiam eatur. At quoties hic habet plura suffragia, quam alij, constat notoriè eius iustitia, & defectus iuris aliorum, cum ad legitimam presentationem hæc maior pars iure communi sufficiat, vt diximus. Ergo tunc valebit presentatio. Atque ita vtramque partem docent Francus d. cap. quorundam, numero 4. & ibi Dominicus §. circa. n. 3. Lambert. eodem art. 20. num. 8.

His ergo præmissis disputanda est veritas limitationis, quam ex mente quorundam adhibuimus n. 44. nempe, vt religiosus mendicans non possit eligi, aut presentari ad beneficium parochiale in discordia, nec non mendicans à minori parte numeri, iuxta dispositionem d. c. quorundam, de electione. Quidam ergo approbant prædictam limitationem, dicentes decisionem prædictæ quorundam habere locum in electione, aut presentatione horum religiosorum ad beneficium parochiale. Hoc supponunt Ioannes de S. Georgio, quæ refert, & sequitur Dominicus eo. c. quorundam, §. circa. num. 3. & ibi Francus numero 4. Anchar. numero 3. notab. 5. dum querunt an valeat electio religiosi mendicantis ad beneficium parochiale facta à minori parte, quasi tanquam constants relinquentes illum textum locum habere in beneficio

parochialis; & tenet in propriis terminis Lambert. de iure patronatus lib. 2. p. 1. quæst. 7. art. 20. num. 2. idque probat, quod omnia disposita in prælatis, & magnis beneficiis, locum quoque habent in beneficiis curatis, licet contrarium sit in aliis beneficiis simplicibus, & minoribus. Sed hæc ratio parum probat, quia textus e. quorundam non loquitur de magnis beneficiis, sed de solis prælatis. Sed melius probaret, quia parochi nomine Prælatorum comprehenduntur, vt docent Innocentius c. 1. num. 2. de summa Trinitate. & e. quoniam. num. 4. vt sic non contestat. Hostiensis e. cum ad Ecclesiarum. n. 1. de officio ordinarij. Idque ex eo textu probatur, quatenus decidit excommunicationes à parochis latas obseruandas esse, & idem probat causa de cleric. agror. ibi. de sacerdot. qui in parochia Ecclesia prælationis fungitur officio. Sed hæc sententia mihi displicet, existimoque decisionem e. quorundam minimè locum habere in electione ad beneficium parochiale, quod in textu de sola electione ad prælaturam loquitur: & cum sit exorbitans à iure antiquiori, non extendendus est ultra verborum proprietatem. At parochi dicuntur largè, & improprie Prælati, quod præsent in foro animæ suis ouibus. At proprie Prælati dicuntur, qui iurisdictionem ordinariam in vtroque foro habent, vt optime docent Abbas eo c. cum ad Ecclesiarum. n. 2. Angelus, Syluester, Tabiena, Armilla verb. Prælati, sicut in princip. Idque probant ex cap. 2. de iudicijs, innotia glossa finali, vbi decernitur Prælatos esse Iudices ordinarios, & Clem. dudum. verb. ab olim. de sepulturis, vbi sigillatim fit mētio de parochis, & Prælati, quasi diuersi sint. Nec obstat id e. cum ad Ecclesiarum, quia, vt ait Abbas n. 2. parochus ille non excommunicabatur ex vi officij parochialis, sed quia ex prescriptione privilegio habebat iurisdictionem in foro externo. Nec obstat etiam c. 1. de cleric. agror. nec doctrina Innocentij, & Hostiensis; appellant enim parochos largè, & improprie Prælatos. Præterea, quia ratio textus cap. quorundam, in eius proœmio explicata, nempe, ad euitandam religiosorum ambitionem, obuiandumque litibus, non acqui procedit in beneficiis parochialibus, ac in prælatis: quippe maior ambitio est in prælatis, eo quod multo amplior sit iurisdictione, grauiorèque lites gratiā illas acquirendi oriuntur.

Vt inōd limitatur principalis sententia, vt regulares sint capaces beneficij secularis parochialis, dummodo prius obtineant superioris licentiam. Constat ex c. religiosus in princip. de elect. in 6. ibi: si religiosus electio de se ad prælationem aliquam extra suum monasterium, vel suam Ecclesiam celebrata, sui superioris, qui dare ipsam valeat, non petita, & obtenta licentia, presumpserit consentire, consensus sic prescriptus non teneat, & in poenam presumptionis illius electio eadem ipso facto irrita euacuetur omnino. Et reddidit rationem textus, quod monachus non habeat vellet, aut nolle; & in fine eiusdem textus deciditur hanc licentiam posse concedi à superiori absque conuentu: & quamvis textus loquatur de electione ad prælaturam; & ratio in ipso explicata aperit probat exigi quoque licentiam Prælati, vt regularis acceptare possit quodcumque beneficium, cum similiter non habeat vellet, aut nolle. Id supponunt Doctores, dum querunt (vt referemus n. 64.) an qui semel est parochus, possit iterum absque superioris licentia ad aliud beneficium parochiale assumi; & expressè exigi licentiam ad quodcumque beneficium acceptandum tradit Francus eo c. si religiosus, in princip. ante numer. 1. notat. t. Cardin. Clem. finali. numero 11. quæst. 8. de elect. Manuel q. regular. tom. 1. quæst. 34. art. 5. Idque constat ex cap. 1. d. 5. quod est D. Gregorij lib. 7. epist. 8. ibi: Nullus ad ecclesiasticum officium ex monasterio producat monachus, nisi quem Abbas loci adnotans propria voluntate obtulerit Episcopo. Non tamen iopus est licentia ad impetrandum beneficium à Pontifice, quia est iupremis religiosorum Prælati, & consequenter nec ad constituendum procuratorem

ad impetrandum ab illo, quia quod quis potest per se, potest per alium. regul. potest. de regulis iuris, in 6. Milis in repertorio verb. religiosus. num. 4. vers. religiosus non potest consentire electioni.

Immo multi Doctores existimant exigi quoque licentiam Abbatis, vt religiosus consentire possit promotioni de se ad summum Pontificatum facta. Sic tradunt Glossa c. quam sit. verb. ad ordinandum. 18. quæst. 2. Ioan. Andreas c. Ioannes. num. 18. de regular. Abbas cap. finali. num. 3. de voto. & c. quod Dei iuramentum. num. 2. de statu monach. Dominicus cap. 2. num. 2. d. 58. Francus cap. si religiosus, in princip. ante numer. 1. notabilis 1. de elect. in 6. Beroius c. Raynatus. num. 382. de testamentis. Bonifacius Clem. finali. num. 30. & 31. de elect. Rochus de iure patronatus, verb. honorificum. quæst. 4. num. 13. Lambert. eodem tractatu. lib. 2. parte 1. quæst. 7. art. 19. num. 22. Faber in definitionibus Senatus Sabaudia. tom. 1. lib. 1. tit. 3. de Episc. & clericis, definitione 33. Bertachinus in suo repertorio, verb. licentia, in fine. Villadiego de orig. & dignit. Cardinalium, quæst. 5. num. 33. (habetur tomo 15. tract. part. 2.) Rosella summ. verb. monachus. num. 6. Syluester verb. religio. 7. q. 9. Gregor. Lopez l. 22. verb. Ecclesie. tit. 7. part. 1. Graffis in suis decs. 2. parte. lib. 3. cap. 20. num. 1. Manuel q. regular. tom. 1. q. 34. art. 5. in fine. Emmanuel Sà summ. verb. religio. num. 63. Adduntque Glossa, & Bonifacius ibidem, si absque licentia acceptet, teneri eum ad monasterium redire, & à semetipso compellendum, sicut teneatur alij iustitiam ministrare: atque Villadiego addit, nullum ius in Pontificatum per eum acquiri, donec superioris consensum accedat. Ceterum his non assentior, sed existimo, nulla illum indigere licentia, vt huic electio non consentiat. Ratio est, quia vt notat cap. licet. de elect. contra Pontificem à duabus Cardinalium partibus electum nulla exceptio præter hæresim opponi valet. Ergo nec defectus licentiæ superiorum. Nec obstat, religiosum non habere consensum quia id est ex iuris fictione, consensum enim naturale habet, qui ad hoc sufficiens est, eo quod reliqua iuris impedimenta sublata sint. Item, quia electio in Pontificem est ipsius confirmatio, & sic absolutum eum à iugo monasticæ professionis. Atque ita docent Card. licet. numero 12. quæst. 28. de elect. & Clem. finali. quæst. 2. num. 6. eodem tit. & ibi Anchar. num. 2. notat. 2. Imola ibi. fin. Felinus e. cum 1. & à fin. de sententia, & re iudic. Syluester sum. verb. votum. 1. quæst. 4. Rosella verb. votum. 2. ad finem. Pignolotus addit. ad Romanum. singulari 106. in noua edit. in fin. Bartholus de præfatione Cardinalatus. quæst. 1. numero 2. huius. Rosellus de potestate Imperatoris, & Papæ. c. 7. numero 54. Pacianus de probat. lib. 2. c. 3. numero 112.

Nec sufficit licentia generalis concessa per superiorem regulari, vt consentiat suæ electioni, quando cumque electus fuerit, vt constat ex Clem. finali. de elect. ibi: cum concessa religioso à superiore suo licentia, vt electioni, vel provisioni (si quam de ipso conuigenti fieri suum dare possit assensum, ambitionis vitio vnam partem nullius eam existere volumus firmari. Nomine autem provisionis intelligitur etiam præsentatio ad beneficium, & quicumque alius prouidendi modus, vt constat ex his, quæ diximus n. 51. & docent Glossa ibi. verb. provisioni. Cardinal. numero 11. quæst. 7. & ibi Imola numero 10.

Atque quamuis in hoc textu videatur reprobari sola licentia generalis, nec videatur eadem ratio de speciali: quippe euenire posset præfati religiosum illum alicui Ecclesie, cum tamen id non expedit, & petita licentia ad illam speciale denegaretur. At idem dicitur eundem esse de speciali licentia, vt si Prælati concedat regulari, vt possit acceptare, si eligatur ad talem Ecclesiam forte vacantem, quia subest eadem ambitionis ratio. Et ita docent Glossa e. Clem. finali. verb. si quam. & ibi Paulus, quem referunt, atque sequuntur Cardin. ibi. quæst. 10. num. 13. Imola numero 11. Bonifacius numero 26.

Similiter

61 Similiter non valet licentia, etsi tunc electio facta esset eius religiosi ignaro superiore: sed debet dari licentia consentienti tali electioni, quæ de ipso est facta in tali Ecclesia. Sic Glossa ibi. verb. nullius, & ibi Paulus, Cardin. quæst. 1. 1. num. 14. Imola num. 12. Bonifacius num. 27. qui bene addit num. 28. sufficere licentiam ad eam dignitatem sub conditione, si iam religiosus esset electus ad illam.

62 Si autem consentiat religiosus suæ provisioni virtute talis licentiæ, quam diximus duplici num. precedenti esse inualidam, iuxta decisionem d. Clement. finali, non euadent poenas statutas c. si religiosus in princip. de elect. in 6. quas retulimus num. 7. quia cum ea licentia sit profusa irrita, est perinde ac sine aliqua licentia consentire: & ita tradunt Glossa eadem Clem. finali. verb. firmatus, & ibi Cardin. q. 12. n. 15. Imola ibi. n. 12.

63 Nec electio, cum religiosus absque legitima licentia consentit, vires assumet, post consensum illo licentiam obtinente. Quia cum electio illa fuerit nulla, conualescere nequit. regul. non firmatur, de regulis iuris, in 6. & sic tradit Dominicus cap. si religiosus, in princip. num. 8. de elect. in 6.

64 Quod si religiosus semel ex legitima superioris licentia ad beneficium parochiale translatus sit, & postea ad aliud promoueat; Imola Clem. 1. num. 45. de elect. ait non exigi licentiam superioris regularis, vt ad hoc beneficium promoueat: quod exemptus sit ab obedientia superioris, maneatque ad beneficium subiectus; non posse tamen illum transire ad aliam parochiam absque Episcopi licentia, sicut nec posset clericus secularis. Et concludit posse etiam dici exigi licentiā Abbatis, quod non sit ab eius obedientia omnino absolutus, sed quoad solam priorem parochiam; vnde ait exigi licentiam Abbatis, vel Episcopi. Sed Anchar. c. si religiosus, n. 2. huius. de elect. in 6. ait non exigi licentiam Abbatis. Idem tenet Lopus ibi, prout refert Francus ibi. in prime. num. 3. vers. quod autem, de religioso iam electo ad prælaturam, & qui eligitur ad aliam: quamuis ipse Francus dubitans relinquat cogitandum. Sed existimo in neutro casu exigi licentiam superioris monasterij: quod semel effectus Prælati, aut parochus, sit ab eius obedientia absolutus, vt probauimus, vbi de voto obedientiæ. Nec exigitur licentia Episcopi, nisi in solis casibus, in quibus ea esset necessaria ad clericis secularis promotionem; quia nullo alio speciali subiectionis modo Episcopo subditur, quam alij seculares beneficiati. Et hoc satis innuit Imola proximè allegatus.

65 Discordant etiam Doctores circa superiorem religiosi, à quo obtinenda est licentia, vt religiosus consentiat suæ electioni. Archidiaconus c. si religiosus, ante num. 2. vers. extra summ. de elect. in 6. ait non quemcumque religiosi superioris posse eam licentiam concedere, idque significari in illis verbis eius textus; Is cuius imperio se subiecit. non autem explicat quis sit hic superior. Aliqui autem sic distinguunt: si regulares professionem emittant in manibus Prælati immediati conuentus, ita vt nomine suo is recipiat professionem, poterit ille hanc licentiam concedere: sicut si professio emittatur in manibus Generalis totius ordinis, vel immediatus nomine Generalis eam recipiat; tunc enim solius Generalis erit eam licentiam concedere. Sic Calderinus conf. 3. num. 2. de regular. Dominicus eo c. si religiosus in principio. num. 7. & e. quorundam. n. 9. volentes. num. 5. de elect. in 6. Francus eodem c. quorundam. n. 2. notabilis 4. Sed vetius est hanc licentiam posse dare Prælatum immediatum conuentus, nisi aliud in religiois illius constitutionibus præscribitur, quod hic fit versus superior, cui etiam religiosus ille se subiecit; & sic non est cur huic ea potestas denegetur, vbi aliud non est specialiter in ea religioe statutum. Et idem hanc partem tenent Lopus, & Paulus eo c. si religiosus, vt eos refert ibi Dominicus proximè allegatus, eamdem sententiam Ioan. Andree. ibi. n. 2. in fine.

Ancharanus ibi. num. 3. fin. Francus ibi. in princip. num. 1. notat. 3. Dominicus c. 1. ante num. 1. d. 58. Idem Ancharanus Clem. finali. num. 1. notat. 2. de elect. & ibi Cardin. quæst. 2. & 3. num. 6. & 7. Imola q. 2. num. 4. Bonifac. num. 30. & 33. Limitat hoc Card. vt intelligatur quoad religiosus non mendicantes: nam mendicantibus ait Iulium Generalem posse concedere hanc licentiam. Dicitur id probari in cap. quorundam, in 1. responsio. de elect. in 6. qui textus id nullo modo probat; tantum enim decidit non licere mendicantibus consentire suæ electioni in prælaturis in discordia factæ, quamuis accedat consensus sui Generalis; quod non est dicere solius Generalis esse concedere consentienti licentiam, quando electio esset concorditer facta. Et ideo dicendum est, etiam fratribus mendicantibus posse hanc licentiam concedere Prælatum immediatum conuentus, nisi aliud in eorum constitutionibus caueatur, præterquam ad prælaturas cathedralium Ecclesiarum inferiores, ad quas exigitur licentia Pontificis, vt diximus num. 33. & quoad fratres Franciscanos refert Manuel qq. regular. tom. 2. q. 55. art. 2. priuilegium Alexandri III. illis concessum, vt solus Generalis, aut Provincialis possit illis concedere hanc licentiam.

Sed si petas, an simul Episcopi licentia desideretur, est ita distinguendum. Si beneficium pleno iure subit monasterio, non exigitur authoritas Episcopi, vt religiosus ad illud promoueat, sed sufficit licentia Prælati regularis, vel illius cum conuentu: si autem non sit monasterio subit, desideratur præter Prælati consensum, authoritas Episcopi, vt promoueat. Sic tradunt Rosella verb. monachus. num. 4. Syluester verb. religio. 7. quæst. 3. Antonius Cucus lib. 3. instit. maior. tit. 1. num. 54. Manuel qq. regular. tom. 3. q. 53. art. 2. Leonardus lib. 2. de iustitia. cap. 41. dub. 12. num. 98. vers. vbi notandum. Dicitur autem in priori membro, vel illius cum conuentu, quia quando perinet iurisdictione illius Ecclesie ad solum Abbatem, tunc fact est illius licentia; quando autem ad ipsum cum conuentu, tunc vtriusque desiderabitur, vt bene docent Rosella, & Syluester ibidem. Atque in priori casu Episcopi est regularem illum præpositum à suo Prælati beneficio parochiali examinare, & visitare, vt constat ex Trident. sess. 7. c. 7. & 8. de reformat. & sess. 24. c. 3. & 18. de reformat. nisi Prælati ille regularis habeat ibi iurisdictionem quasi Episcopalem: quia cum hic actus sit iurisdictionis Episcopalis, non ordinis, competet ei Prælati regulari. Nec in hoc casu loquitur Trident. vt etiam vltus ipse confirmat, & bene docet Leonardus ibidem.

In Societate Iesv nequit Generalis electioni de se factæ in Episcopatum consentire absque licentia Societatis, quam ipsa minimè præstabit, si nec Generalis, quando aliquis ex particularibus eligitur, nisi compellat præceptum Pontificis, vt habetur 9. parte constitum. cap. 4. §. 5. & c. 5. §. 6. fin. Quod tamen intelligendum est quantum ad eos Episcopatus, quibus honor, & opes annexuntur: quippe ad acceptandos hos destitutos, & quibus non honor, sed onus, non opes, sed paupertas maxima inest, quales sunt Patriarchatus, & Episcopatus Æthiopiæ, & similes, posset Præpositus generalis Societatis licentiam concedere, vbi acceptare referret multum ad Dei obsequium: de his enim verificatur illud Pauli 1. ad Tim. 3. quæ Episcopatum desiderat bonum opus desiderat. Quem locum explicans D. Greg. 1. parte pastoralis. cap. 8. sic ait: Tunc laudabile fuit Episcopatum querere, quando per hunc dubium non eras quæsiens ad supplicia grauiora peruenire, & cum qui pleribus præerat. primum ad martyrium ducebatur. Quod similiter in prædictis Episcopatus contingit.

Quod si superior religiosi non iusta causa ductus denegat licentiam illi, vt suæ electioni consentiat, est cogendus per suum superiorem ad prædictam licentiam dandam. arg. ex c. nullus, de iure patron. vbi deciditur, Episcopo absque iusta causa nolente consentire decimas offerri.

offerri, consulendum Pontificem, vt ipsum cogat. Sicque docent Glossi. *e. quam sit. verb. ad ordinandum. 18. q. 2. Innocent. e. post translationem. num. 2. de renunc. & ibi Hostiensis num. 4. & e. quod Dei timorem. num. 8. de statu monach. & ibi Ioan. Andreas num. 14. Abbas num. 12. Henricus num. 5. fin. Ancharanus c. si religiosus. num. 4. de elect. in 6. & ibi Dominicus in princip. num. 9. Gambara de auctoritate legati a latere. lib. 8. c. vltim. num. 23. Lambert. de iure patronat. lib. 2. p. 1. q. 7. art. 19. num. 13. Rochus eodem tract. verb. honorificum. quest. 4. num. 13. Rosella in summa. verb. monachus. n. 6. Syluester verb. religio. 7. quest. 9. Gregor. Lopez l. 25. verb. Eglefiar. tit. 7. p. 1. Antonius Cucus lib. 1. 3. in fit. maior. tit. 1. num. 134. Manuel qq. regular. tom. 1. quest. 34. art. 5. in ius. Leonard. lib. 2. de iustitia. c. 41. dub. 12. num. 97. Et quamuis Glossa, Anchar. & Gambara videantur dicere solum necessitatem Ecclesie sufficere ad hanc coactionem: at dicendum est sufficere necessitatem, vel utilitatem, vt bene docent Abbas, Rochus, Rosella, Syluester. Gregor. Lopez, Manuel, Leonardus ibidem; quia vt iure eligatur religiosus, satis est necessitas, aut utilitas Ecclesie, vt probauimus num. 39. quare alterutra concurrat, iniuriarum irrogat superior predictam licentiam denegans. Quare non est audiendus Francus eo c. si religiosus. in princ. n. 3. ad fin. vbi ait hanc totam Doctorum doctrinam esse proflus superfluum, & sine utilitate aliqua: quia si superior nolit consentire, electus est statim ipso facto priuatus omni iure sibi competenti ex ea electione, & statim potest ad aliam electionem procedi, vt tradit Glossa e. quam sit. verb. obinere, in fin. & verb. facultatem, de elect. in 6. ac constat ex eo textu, vbi dicitur, religiosus non obinente facultatem intra tempus ibi prescriptum, integrum esse electoribus procedere ad aliam electionem; ac proinde compulsio erit vana ac superflua. Sed responderetur, textum intelligi, quando per religiosum electum staret, eo quod esset in mora obtinendae licentiae, ac ea iniuste denegata, confugiendi ad superiorem, vt compellat. Atque ita aliquid, vt refert ibi Glossa verb. obinere, dicitur religiosum debere obinere, quantum est ex parte sua: & licet Glossa hos non sequatur, illam tamen bene explicat ibi Dominicus 5. nisi forsitan. n. 2. dicens Glossam velle, vt hic electus debeat insistere coram superiore, vt compellat Praelatum consentire. Quare manifeste loquitur, quando religiosus est in mora huius compulsionis petendae: quia iniquum esset illum absque aliqua sua culpa, suo iure priuari.*

69 Sed rursus dubitant Doctores, quis superior Praelatum illum iniuste denegantem licentiam compellet, eamque dabit. Glossa c. si religiosus. in princ. verb. obinere, in fin. de elect. in 6. dicit solum Pontificem posse hanc licentiam tunc dare: quia nullum, de iure patronatur, dicitur Pontificem consulendum, quando Episcopus iniuste denegat licentiam offerendi decimas; & Lapsus relatus ibi à Dominico num. 8. dicit solum Papam posse licentiam dare, quamuis fateatur posse Praelatum illum à quouis suo superiore compelli. Et Dominicus ibi. n. 9. vitur hac distinctione: si constet superioriorem habere iustam denegandae licentiae causam, tunc nequit compelli, nisi per solum Pontificem; nec alius superior poterit eam licentiam dare: aut constat superioriorem non habere iustam causam, & tunc potest eius superior non solum dare licentiam, sed etiam compellere: aut non subest iusta causa respectu Ecclesie ad quam eligitur, quia multi sunt aequi idonei, & tunc inferior Pontifice potest compellere, & solum Pontifex poterit dare eam licentiam: & idem quando est dubium, an subest iusta causa ex parte Ecclesie, Ceterum existimo posse illum superiorem adiri, vt eum Praelatum compellat, quando iniuste denegat licentiam, & si adhuc nolit, posse illum superiorem eam dare: quia ex quo Abbas est negligens in hac licentia concedenda, potestas deuoluitur ad immediatum eius superiorem, etiam in extrajudicialibus, iuxta textum, & ibi notata. e. quamquam, de elect. in 6. & c.

Romana, de suppl. neglig. Praelat. eodem lib. & sic docent Imola relatus ibi à Dominico num. 8. Lambert. & Rochus allegati numero precedenti. Nec obstat d. nullus, quia in eo speciali casu dicitur consulendum Pontificem: quare non est trahendus textus ille ad alios casus.

Tandem, sicut regularis nequit acceptare electionem 70 de facta inferiori superiori, ita nec illi renunciare. Constat ex ratione reddita in c. si religiosus. in princ. de elect. in 6. quia scilicet religiosus non habet velle, aut nolle; & ita docent ibi Francus num. 3. Ancharanus ibi. num. vltim. Imola esp. Raynuis. n. 71. de testam. Sed hoc non credo, quia superior non potest cogere regulares ad acceptanda beneficia secularia, vt dicemus remissius num. seq. & sic dicendum est, religiosum habere nolle in iis, in quibus non tenetur obedire. Ex quo deducitur, solum Abbatem non posse acceptare absque consensu regularis electi: quia nequit superior efficere actum respicientem personam monachi, pendente tunc à personali eius voluntate, absque illius consensu, & in quo nequit ipsum cogere. Sic Imola ibid. Bartholomaeus Socinus l. 1. num. 20. ad fin. de vtilitari. Arcinus cap. in praesentia. num. 89. de probat. Qua ratione nec solus Abbas potest renunciare illi electioni absque monachi consensu, vt docent Imola, & Barthol. Socinus ibidem.

Vtrum autem possit superior obligare regularem 71 acceptandum, satis diximus cum de voto obedientiae supra egimus, vbi patrem negantem approbauimus. Haec autem sunt argenti iure antiquo dicta: nam hodie nullus regularis est capax beneficii curati absque Pontificis dispensatione; quia ita obseruari videmus, & insuper emanant quaedam declaratio congregationis Concilii Tridentini, cuius verba sunt haec: Sanctissimus Dominus noster Gregorius XIII. voluit licere canonicis regularibus, etiam de licentia sui Generalis, absque permisso summi Pontificis assumere curam animarum etiam ad tempus, multoque minus beneficium curatum ad tempus. & Mandosius in praxi signaturae graue. in de dispensationibus monachorum pro obinendis beneficiis. ait hodie non dispensari cum monacho ad beneficium curatum. Et quamuis Bulla Pauli IV. Postquam diuina bonitas, data 13. Kalend. Aug. anno 1560. ad terminos iuris communis: at praxis obseruat, quod sine Apostolica dispensatione regulares tria beneficia obinere non valeant, praesertim stante decreto Gregor. XIII. à congregatione relato, nec etiam in commercium.

Secunda principalis difficultas est, an possit regularis praefici Ecclesiae collegiali seculari, quae non habet propriam curam animarum, sed impropre, qualis est illa, quam praefici Collegii habet in pertinentem ad suum collegium: Et quidem huiusmodi non agamus de conuocato, aut alio quolibet beneficio simplici, aut alia quolibet dignitate, praeter supremam illius Ecclesiae, farentur Doctores vtriusque sententiae allegandae non posse regularem absque dispensatione ad ea promoueri, quod ea omnia sint omnino beneficia simplicia; & constat magis ex dicendis num. 75. & 76. vbi idem dicemus de omnibus beneficiis simplicibus, & explicabimus, quis possit dispensare. Difficultas autem est de suprema illius Ecclesiae dignitate. Quidam posse negant, quod fauore curae animarum indulgentur sibi regularibus, vt ad beneficia parochialia promoueri valeant, vt diximus n. 35. At haec dignitas est vere beneficium simplex, nullam animarum curam habens. Et haec sententia est satis probabilis, quam sustinent Hostiensis summa. tit. de statu monach. n. 6. Ioan. Andreas cap. quod Dei timorem. n. 16. de statu monach. & ibi Anchar. n. 12. Henricus num. 9. Ahanias in fin. Calderinus (vt illum

(vt illum refert Abbas num. sequenti allegandus) Cardinalis Clem. 1. num. 249. 27. fin. de elect. Lapsus, quem refert ibi Imola num. 44. Bonifacius num. 65. Armilla sum. verb. monachus. num. 4. Villalobos in communibus opinionibus. littera M. verb. monachus. num. 169. Subdunt autem Ioan. Andr. & Ancharanus posse in hoc Episcopum de sui Capituli consensu dispensare. Immo Henricus eo num. 9. ait hodie solum Episcopum dispensare; & non posse, nisi Episcopum dispensante, tenet Gonzalez in reg. 8. Cancell. glossa 7. num. 31. & reg. 42. Cancell. generaliter prohibente, nedum titulum alium beneficiorum regularibus concedi. Haec omnia Gonzalez in regul. 8. Cancell. glossa 7.

73 At verius est, posse regularem absque dispensatione aliqua ad eam dignitatem promoueri, vt illi Ecclesiae collegiali praefici tanquam praepositi: quia eadem videtur esse ratio, ac de Episcopo, cum eligatur ad curam eorum, qui ad collegium pertinent: & sicut Episcopum cum suo Capitulo constituitur vnium corpus, ita hic cum suo. Atque in hac parte magis inclinat Glossa Clem. 1. verb. secularis. de elect. quamvis dicat opus esse Pontificiae declaratione. In hac etiam inclinat Ancharanus ibi. vltim. & tenent Ioan. de Lignano, & Paulus ibi, prout eos refert ibi Cardin. num. 24. quest. 27. dicens se ita consuluisset Florentiam, Imola num. 46. & 47. Abbas cap. quod Dei timorem. num. 5. de statu monach. & ibi Cardin. num. 5. quest. 7. Dominicus cap. finali. num. 2. d. 58. Praepositi cap. prescis. paulo ante finem. d. 55. Selua beneficiorum 3. part. q. 70. num. 4. Rosella sum. verb. monachus. num. 4. & ibi Tabiena num. 4. quest. 3. Syluester verb. religio. 7. quest. 6. Greg. Lopez l. 25. verb. Eglefiar. tit. 7. part. 1. Antonius Cucus lib. 3. in fit. maior. tit. 1. num. 156. Monald. confil. 69. num. 1. vol. 2. Graffis in suis decis. 2. lib. 3. c. 20. num. 7. Azor tom. 1. in fit. moral. lib. 12. c. 19. q. 13. Manuel qq. regular. tom. 3. q. 53. art. 2. & tom. 1. quest. 34. art. 4. & dicit esse probabilem, Leonardus lib. 2. de iust. c. 41. dub. 12. n. 99. Sed sicut hodie est correctum in curatis, vt dixi num. 71. etiam in his, vt Gonzalez ait ea elogia 7. n. 51.

74 Tertia principalis difficultas est, an regularis sit capax aliorum beneficiorum simplicium secularium? Quidam dicunt eum esse capacem canonicatum in Ecclesia seculari. Probant ex cap. Deus qui, de vita, & honestate clericor. vbi supponitur monachos esse canonicos, nec id reprehenditur, sed solum iubentur gratia vitandi scandali conformati in habitu cum aliis, & ex c. quorundam. d. 74. vbi idem supponitur à D. Gregor. nec reprehenditur. Et ideo hanc partem sustinent Hugo, quem refert, & sequitur Glossa eo c. Deus qui, fin. & c. 22. verb. maiorem. d. 58. Matth. relatus à Cardinal. Clem. 1. numero 24. questione 27. de elect. Bertachinus tract. de Episcopo. lib. 2. in 1. quest. 39. num. 67. sine.

75 Sed contraria sententia est verissima, asserens nullius beneficii simplicis secularis esse capacem regularem. Probatur ex Concilio Hispanico II. c. 9. & refertur c. in mora actione. 16. q. 7. ibi; in vno, eodemque officio non debet dispar esse professio. & c. D. Hieronymo ad Riparium presbyterum, & refertur c. monachus. 16. quest. 1. ibi; monachum non docentis, sed plangentis habet officium. & cap. super eo. de regularib. ibi; nec amplius in Ecclesiis secularibus debent assumi, ne contra votum, quod Deo fecerunt, venire praebentur. & ex cap. quod Dei timorem, de statu monach. vbi in curae animarum fauorem indulgetur posse regulares ad beneficium parochiale assumi: ergo secus de beneficiis simplicibus; & ex c. eadem de factis de prob. in 6. vbi dicitur virtute prouisionis beneficii per Pontificem clerico seculari de aliquo beneficio, non posse illi conferri beneficium regulare, sed seculare: & sic videtur esse contra dicendum de beneficio seculari respectu regularis; & Clem. vnic. de suppl. neglig. Praelat. ibi; beneficia illa quae conuocantur per seculares clericos gubernari, & secularibus clericis, & c. conferendi. Nec obstant contraria, quia bene responderet ad ea Abbas statim allegandus, Ecclesias, de quibus

in illis textibus est sermo, fuisse regulares. Et ideo hanc partem sustinent Glossa c. quorundam. verb. Syracusan. d. 74. & d. vnic. verb. secularibus. & ibi Card. in princ. n. 4. opinione 6. Archidia. c. finalis. vnic. d. 58. & ibi Dominicus n. 2. Federicus conf. 129. casus talis esse. Testator n. 3. & confil. 36. factum tale esse ad finem. Hostiensis ceter quatuor, fin. de religio. dom. & d. c. super eo paulo post princip. vbi Abbas n. 3. Anchar. fin. de Hostiensis d. c. Deus qui, in fin. & ibi Ioan. Andr. fin. Anton. fin. Baldus fin. Abbas fin. Card. n. vnic. vers. quero de practica. Imola fin. Henr. n. penult. idem Abbas c. quod Dei timorem. n. 5. & 7. de statu monach. & ibi Card. n. 7. q. 5. & Clem. 1. num. 24. q. 27. de elect. & ibi Imola num. 47. Anchar. num. final. & cap. si religiosus. n. 3. de elect. in 6. vbi Ioan. Andreas statim in principio. Francus in princip. n. 1. vol. 2. Dominicus in princip. num. 6. Praepositus c. prescis. paulo ante finem. d. 55. Felinus c. causam que. num. 5. ad fin. de iudic. Selua beneficiorum 3. p. quest. 70. num. 3. Milis in repertorio. verb. beneficium. num. 9. verb. beneficia consueta. Gambara de auctoritate legati a latere. lib. 6. num. 253. & lib. 8. c. vltim. num. 29. Coralius de beneficiis. 3. p. c. 5. num. 13. Rochus de iure patron. verb. honorificum. quest. 4. num. 13. Lambert. eodem tract. lib. 2. p. 1. q. 17. art. 19. num. penult. & art. 20. num. 1. Angelus sum. verb. religiosus. num. 37. & verb. monachus. num. 4. Syluester verb. religio. 7. quest. 1. Rosella verb. monachus. num. 1. & 4. & ibi Armilla num. 4. & 5. Tabiena num. 3. & 4. quest. 2. & 3. Rebutius praxi beneficiorum. tit. de dispensat. cum regular. numero 7. Nauarr. comm. 4. num. 13. in 1. de regular. Greg. Lopez l. 25. verb. Eglefiar. tit. 7. p. 1. Couarr. c. 2. num. 3. de testam. Villalobos in communibus opinionibus. littera M. verb. monachus. num. 169. Flaminius de resignat. beneficior. lib. 4. quest. 5. num. 1. & 2. Hojeda de beneficiis. p. 1. quest. vltima. num. 96. Antonius Cucus libro 3. in fit. maior. tit. 1. num. 156. Graffis in suis decis. 2. lib. 3. c. 20. num. 12. Emmanuel Sa sum. verb. religio. num. 32. Azor tom. 1. in fit. moralium. lib. 12. c. 19. quest. 13. & tom. 2. lib. 6. cap. 4. q. 22. Manuel qq. regular. tom. 1. quest. 34. art. 4. & tom. 3. quest. 53. art. 2. Monald. conf. 69. n. 2. vol. 2.

Nec potest Episcopus in hoc dispensare, quia nullibi 76 illi conceditur. Atque ita docent Abbas c. super eo. n. 3. de regular. allegato Calderino, & c. quod Dei timorem. n. 5. de statu monach. & ibi Card. num. 5. quest. 7. Anchar. c. Deus qui, in fin. de vita, & honestate clericor. Gambara de auctoritate legati a latere. lib. 6. num. 253. Rosella verb. monachus. num. 4. & ibi Tabiena num. 4. quest. 3. Armilla n. 5. Praepositi, Milis, Syluester, Selua beneficiorum, Antonius Cucus, Hojeda, Coralius, Graffis, Emmanuel Sa allegati numero praeced. Mandosius in signaturae graue. tit. dispensat. monachor. pro obinendis beneficiis. vers. & quod beneficia consueta. Flaminius de resignat. benefic. lib. 4. q. 5. num. 3. Manuel qq. regular. tom. 3. quest. 53. art. 2. Azor tom. 1. in fit. moral. lib. 12. c. 19. quest. 13. sine. Quare non est audiendus Staphyleus de literis gratia. tract. de variis modis vacationis. in 6. vacationis modo. num. 5. vbi ait posse in hoc Episcopum dispensare. Nec etiam audiendus est Gambara de officio, & potestate legati. lib. 8. c. vltimo. numero 28. dicens posse in hoc dispensare legatum à latere. Idem solum probat, eo quod hic sit superior exemptorum. Quia ratio nullius est momenti; debet enim probare, quemcumque superiorem posse in hoc dispensare. Et ideo expressè hoc ad solum Pontificem pertinere tradidit Milis, Syluester, Hojeda, Mandosius, Antonius Cucus, Emmanuel Sa, Manuel ibid. & videntur sentire ceteri Doctores id negare Episcopum. Et ratio est, quia legatus à latere ex sua potestate ordinaria, nisi aliud ei specialiter committatur, tantum potest circa dispensationes in tota sua prouincia, quae potest Episcopus in sua diocesi, vt probauimus lib. 8. de matrimonio. disp. 9. num. 25.

77 Hinc deducitur, minus posse Episcopum dispensare, vt religiosus promotus ad beneficium parochiale, habeat simul beneficium simplex: quia vitra inhabilitatem ad benefici